

leerlingenraad handboek

5 tips
voor goed
vergaderen

Leerlingenraad

Meedoen in de medezeggenschapsraad

Acties en evenementen

In gesprek met de schoolleiding

Sfeer en veiligheid

Voorzieningen op school

zoals kantine, lokalen, schoolplein, computers en toiletten.

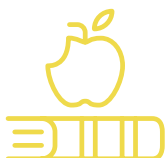
Onderwijs verbeteren

zoals docenten evalueren, lesmateriaal en toetsen verbeteren, en nog veel meer!

Het leerlingenstatuut

het statuut is hét schooldocument met alle rechten en plichten van de leerlingen.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Inleiding

6

Heeft je school nog geen leerlingenraad? Start hier!

0 Een leerlingenraad starten

0.1 Het doel van de leerlingenraad	10
0.2 Een groep vormen	10
0.3 Steun van de schoolleiding	11
0.4 Plan de eerste vergadering	12
0.5 Maak een taakverdeling	13
0.6 Maak een leerlingenraadreglement	15
0.7 Communicatie met school	15
Succesfactoren voor een goede leerlingenraad!	17

Heeft je school al wel een leerlingenraad? Begin dan hier!

1 Samenwerken en vergaderen

1.1 Samenwerken	22
1.2 De Marshmallow Challenge	23
1.3 Vergaderen	24

2 Contact met de achterban

2.1 Wie wil je bereiken?	32
2.2 Wat wil je bereiken?	33
2.3 Hoe ga je leerlingen bereiken?	35
2.4 Leerlingen enthousiast maken voor de leerlingenraad	37

3 Plannen maken en organiseren

3.1 Het organiseren van een schoolfeest	40
3.2 Het organiseren van een grote actie	42
3.3 Het oplossen van een probleem op school	42
3.4 Schema's en voorbeelden	44

4 Onderhandelen

4.1 De voorbereiding	51
4.2 De onderhandeling	52
4.3 De afsluiting	55

5 Onderzoek doen op school

5.1 De vragenlijst	59
5.2 De LAKS-monitor	62

Bijlagen

Bijlage A Hoe werkt een schoolorganisatie?	66
Bijlage B Voorbeeld leerlingenraadreglement	71
Bijlage C Handige websites en organisaties	76
Bijlage D Begrippenlijst	78

Voorwoord

Wat tof dat je in de leerlingenraad zit of bezig bent met het opzetten van een leerlingenraad! Het Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS) vindt het heel belangrijk dat er op elke school een leerlingenraad komt. Zo kunnen we er met z'n allen voor zorgen dat de mening van scholieren meetelt in het onderwijs.

Het kan soms wel moeilijk zijn om een leerlingenraad op te zetten, als leerlingenraad goed te vergaderen of met de leerlingenraad het schoolbestuur te overtuigen van jullie plannen. Om het toch wat makkelijker te maken, heeft het LAKS een handboek geschreven voor de leerlingenraad. Dit boekje heb je nu voor je.

Het leerlingenraadhandboek is voor alle leerlingenraden – de leerlingenraad die nog gestart moet worden, maar ook de leerlingenraad die al tien jaar bestaat of de leerlingen die 'iets' met school doen maar niet in een leerlingenraad zitten. We geven niet alleen advies voor het opzetten van een leerlingenraad, maar ook hoe je beter kunt vergaderen, hoe je plannen maakt en hoe je moet organiseren. Ook vertellen we je hoe je kunt overleggen en onderhandelen met de schoolleiding om ervoor te zorgen dat jullie plannen worden uitgevoerd. Wil je meteen lezen over het onderwerp waar jouw leerlingenraad meer over wilt leren? Zoek het op in de inhoudsopgave en ga meteen naar de juiste bladzijde.

Aan het einde van dit boek vind je een aantal bijlagen met handige informatie voor jullie leerlingenraad. Zo staat er op bladzijde 76 een overzicht van handige organisaties en websites die je kunt opzoeken om meer informatie te vinden over een bepaald onderwerp. Op bladzijde 78 vind je een begrippenlijst met alle moeilijke woorden die in het boek worden gebruikt.

Mis je nog informatie of heb je hulp nodig bij het opzetten van de leerlingenraad? Kijk dan op www.laks.nl of stuur een mailtje naar info@laks.nl. Met het LAKS bellen? Dat kan van maandag tot en met donderdag op 030-7900910.

O

Een leerlingenraad starten

Is er op jouw school nog geen leerlingenraad? Wil je wel graag een leerlingenraad starten? Super goed idee! In dit hoofdstuk vertellen we je stap voor stap hoe je een leerlingenraad kunt starten en wat je daarvoor nodig hebt. Kom je er met hulp van dit boekje niet uit? Bel of mail naar het LAKS!

0.1 Een leerlingenraad starten

Als leerlingenraad vertegenwoordig je alle scholieren op jouw school. Dat betekent dat de leerlingenraad namens alle scholieren spreekt of iets voor alle scholieren organiseert. Het is goed om te weten wat je als leerlingenraad wilt gaan doen om alle scholieren zo goed mogelijk te vertegenwoordigen. Wil je activiteiten organiseren, zoals een schoolfeest, of gaan jullie je bezighouden met onderwijs en de organisatie van de school? Maak als leerlingenraad de keuze voor een taak, of verdeel de taken over leden van de leerlingenraad.

Tip!

Sommige scholen hebben al een feestcommissie met leerlingen. Deze groep leerlingen organiseert feesten en andere leuke activiteiten op school. Dan is het al duidelijk dat je als leerlingenraad je niet hoeft te richten op het organiseren van schoolfeesten. Er blijven altijd genoeg dingen te doen als leerlingenraad.

Mogelijke doelen:

- Inspraak namens de scholieren (meebeslissen, bijvoorbeeld over het rooster)
- Problemen op school bespreekbaar maken (er wordt gepest, wat gaan we daar aan doen?)
- Het onderwijs verbeteren (de lessen zijn saai, hoe kan dat beter?)
- Creatieve ideeën delen met de school (zou het niet leuk zijn als.....?)
- Het verbeteren van de veilige sfeer op school ("homo" is het scheldwoord nummer één op scholen)
- Het contact tussen schoolleiding, docenten en leerlingen versterken (elkaar leren kennen, vertrouwen krijgen)
- Leuke dingen organiseren (Paarse vrijdag, Valentijnsactie, eindexamenstunt)

0.2 Een groep vormen

Om een leerlingenraad te kunnen starten zijn er natuurlijk leerlingen nodig die in de leerlingenraad willen en gemotiveerd zijn de school te verbeteren of leuke dingen te organiseren. Vaak heb je al een klein groepje leerlingen verzameld met wie je de leerlingenraad wilt starten. Het kan ook gebeuren dat je nog niet zoveel mensen kent

die dit willen. Ga dan eens rondvragen bij vrienden en in je klas of anderen willen helpen met het starten van een leerlingenraad.

Ben je bang dat je de enige leerling bent die een leerlingenraad wil starten? Vraag aan de schoolleiding van jouw school of in alle mentorklassen aan leerlingen gevraagd kan worden of ze willen meedoen met de leerlingenraad. Er kan door de school een bijeenkomst worden georganiseerd waar alle geïnteresseerde samen komen en waar jij, of een leraar, aan alle leerlingen meer kan vertellen over het starten van een leerlingenraad.

Bij het starten van een leerlingenraad is het goed om te weten dat het LAKS met de VO-raad, de landelijke organisatie voor alle schoolbesturen, afspraken heeft gemaakt over leerlingenparticipatie. In die afspraken staat dat leerlingen uit de leerlingenraad recht hebben op begeleiding, budget en scholing, bijvoorbeeld een leerlingenraadtraining van het LAKS. Wil je weten welke afspraken nog meer zijn gemaakt? Op www.laks.nl/convenant vind je alle afspraken die zijn gemaakt.

Heb je een groepje gevormd? Neem de tijd om elkaar te leren kennen. Door elkaar te leren kennen, zorg je ervoor dat iedereen zich op zijn gemak voelt en wordt het leuker om samen te werken. Je kunt bijvoorbeeld beginnen met een spelletjesmiddag en pas later serieus aan de slag gaan.

0.3 Steun van de schoolleiding

Om de leerlingenraad succesvol te maken, heb je steun van de schoolleiding nodig. Wanneer de schooldirecteur akkoord gaat met het starten van de leerlingenraad kun je veel meer bereiken. Sommige schoolleiders vinden het een super goed idee dat jullie een leerlingenraad willen starten. Dan heb je geluk!

Sommige schoolleiders zijn minder enthousiast. Ze zijn bang dat leden van de leerlingenraad geen tijd meer hebben voor school of zijn bang dat de leerlingenraad heel veel kritiek heeft op de school. Dan is het belangrijk dat je goede argumenten kunt geven waarmee je laat zien dat het starten van een leerlingenraad het allerbeste idee is.

Bereid je gesprek met de schoolleiding goed voor. Denk in ieder geval na over vragen zoals:

- Waarom is een leerlingenraad op school nodig?
- Wat willen jullie bereiken?
- Wat willen jullie gaan doen?
- Hoe moet de raad eruit gaan zien?
- Wat heb je nodig van de schoolleiding (printgeld, een lokaal om te vergaderen, een begeleider)?

Belangrijk is om als leerlingen open en vriendelijk te blijven en vooral de voordelen te benadrukken van de leerlingenraad voor de leerlingen, de docenten en de hele school. Als de schoolleiding het eens is met je plan, kun je het verder uitwerken.

Meer weten?

In het hoofdstuk 'Onderhandelen' vind je meer tips om een gesprek met de schoolleiding goed voor te bereiden.

Tip!

Wat is eigenlijk het voordeel van een leerlingenraad? Het LAKS heeft een aantal redenen op een rij gezet:

- Als leerlingen een taak krijgen binnen de school kijken ze anders tegen school aan. Als leerlingen mee kunnen praten over dingen, leren ze dat ze zich niet alleen af hoeven te zetten tegen school. Zo leren ze zich in te zetten voor hun eigen onderwijs en worden ze meer gemotiveerd.
- Als leerlingen veel praten met de schoolleiding en de docenten, wordt duidelijk wat iedereen van elkaar verwacht. Daardoor ontstaan beter contact tussen iedereen op school en worden mooie plannen voor de toekomst gemaakt. De schoolorganisatie werkt beter wanneer je elkaar kent.
- Als de leerlingen de leerlingenraad kennen, worden problemen op school sneller duidelijk. Stel dat pesten een probleem is, maar de schoolleiding ziet niet dat het gebeurt. De leerlingenraad kan dit doorgeven aan de schoolleiding, om zo snel mogelijk een oplossing te vinden.

0.4 Plan de eerste vergadering

Begin je eerste vergadering met een uitgebreide kennismaking. Laat iedereen iets vertellen over waarom hij in de leerlingenraad zit en wat hij denkt goed te kunnen. Tijdens de eerste vergadering kun je ook al een taakverdeling maken. Na de eerste vergadering kunnen jullie plannen gaan maken. Welke activiteiten wil je organiseren, welke problemen op school aanpakken? Kies een eerste project of onderwerp waarmee iedereen samen direct aan de slag kan, maar maak ook alvast een verlanglijstje voor belangrijke en leuke activiteiten voor de rest van het jaar.

Kies niet direct een heel lastig onderwerp, maar begin met een eenvoudige activiteit of een kennismakingsgesprek met een groep docenten. Zo zorg je ervoor dat iedereen gemotiveerd blijft en wordt het niet te moeilijk gemaakt.

De leerlingenraad is van start. Nu kun je aan de slag om de school te verbeteren en de stem van de leerlingen te laten horen. Tips over hoe je dat het beste kunt aanpakken vind je in de volgende hoofdstukken.

Meer weten?

In het hoofdstuk 'Samenwerken en vergaderen' vind je meer tips hoe je vergaderingen als leerlingenraad het beste kunt aanpakken.

Tip!

Het LAKS geeft ook trainingen aan leerlingenraden, bijv. over vergaderen, plannen maken en onderhandelen. Neem contact op via het contactformulier op laks.nl om een training voor jouw leerlingenraad in te plannen.

0.5 Maak een taakverdeling

Het is handig om bij de start van de leerlingenraad een taakverdeling te maken. Met een taakverdeling zorg je ervoor dat iedereen ergens verantwoordelijk voor is, bijvoorbeeld voor het maken van een verslag van de vergadering of plaatsen van foto's op Instagram. Het hebben van een eigen taak zorgt ervoor dat iedereen gemotiveerd is voor de leerlingenraad. Ook is het duidelijker wie in de leerlingenraad verantwoordelijk is voor een taak, zodat je makkelijker leden kunt aanspreken als er iets dreigt fout te gaan.

Veel leerlingenraden hebben een voorzitter, een secretaris en algemene leden in de leerlingenraad. Sommige leerlingenraden hebben ook een penningmeester. Dit is handig wanneer de leerlingenraad een eigen budget heeft en zelf de geldzaken moet regelen. Hieronder leggen we uit wat de taakverdeling in een leerlingenraad kan zijn. Het is een voorbeeld. Als leerlingenraad kun je een verdeling maken die het beste past bij de situatie op jouw school. Niet elke school heeft bijvoorbeeld een leerlingenraad. Andere vormen zijn ook mogelijk (klassenraad of een leerlingenparlement).

- **Voorzitter:** het is de taak van de voorzitter om de vergadering te leiden en de taken binnen de leerlingenraad te coördineren. De voorzitter is ook het aanspreekpunt voor de mensen van buitenaf. De voorzitter geeft mensen binnen de vergadering de beurt om te spreken zodat er geen chaos ontstaat. Daarnaast let de voorzitter erop dat alle agendapunten behandeld worden en dat er niet te lang stil wordt gestaan bij één onderwerp. De leerlingenraad kan voor de zekerheid een vervanger aanwijzen voor als de voorzitter er een keer niet is, de Vice-voorzitter. De Vice-voorzitter zorgt ervoor dat hij van alles op de hoogte is en valt in als dat nodig is.

De voorzitter is serieus en eerlijk. Hij/zij zorgt ervoor dat de organisatie goed loopt en doelen worden bereikt.

- **Secretaris:** de secretaris verzorgt de algemene administratie van de raad. Hierbij kun je denken aan het verzorgen van uitnodigingen voor de vergaderingen en het maken en verspreiden van agenda en de aantekeningen van de vergadering (ook wel notulen genoemd). Een agenda zorgt ervoor dat het voor iedereen duidelijk is waarover jullie gaan vergaderen. Verder verzorgt de secretaris de post van de leerlingenraad. Op de vergadering wordt door de secretaris verteld wat er is binnengekomen en wat er is opgestuurd. Vaak is de secretaris ook de vaste notulist van de leerlingenraad, maar die taak kan ook onder de leden of door iemand anders worden opgepakt.

De secretaris is gezellig en zorgt voor duidelijkheid. Hij/zij zorgt ervoor dat iedereen weet waarover er wordt vergaderd.

- **Penningmeester:** de penningmeester regelt alle geldzaken. Als de raad een eigen budget heeft, wordt dat door de penningmeester beheerd. Hoe de controle op het budget gebeurt, moet worden afgesproken. In het algemeen wordt er een aparte financiële administratie bijgehouden door de penningmeester zodat de leerlingenraad altijd kan zien wat zij met het geld hebben gedaan. Ook kan er vooraf een begroting worden opgesteld. Hierin staat per onderwerp en project hoeveel geld de leerlingenraad eraan wil uitgeven.

De penningmeester is nauwkeurig en weet precies of er genoeg geld is (ook in de toekomst!).

- **Algemene leden:** naast de voorzitter en secretaris zitten in de leerlingenraad ook algemene leden. Algemene leden kunnen ieder een vaste eigen taak krijgen, bijv. feesten, communicatie met scholieren de school verbeteren. Als er veel scholieren in de leerlingenraad zitten, kunnen de algemene leden samen werkgroepen vormen. Denk aan een werkgroep activiteiten en feesten, een werkgroep school verbeteren en een werkgroep communicatie met leerlingen. Op de vergadering vertellen alle leden per werkgroep hoe het met hun activiteiten gaat, zodat iedereen van de raad op de hoogte blijft van wat elk lid of werkgroepje doet. Je kunt ook per onderwerp of project de taken verdelen.

De algemene leden zijn actief en hebben zin om plannen te bedenken en uit te voeren.

Samen is de leerlingenraad een topteam!

0.6 Maak een leerlingenraadreglement

Als de schoolleiding akkoord is en je de steun hebt van de leerlingen, kun je beginnen aan het maken van wat regels. Dit kun je het beste doen in de vorm van een reglement. Daarin leg je een aantal zaken vast, zodat het voor iedereen duidelijk is hoe de leerlingenraad werkt en in elkaar zit.

In het leerlingenraadreglement moet je in ieder geval opschrijven hoe de leerlingenraad wordt samengesteld. Je kunt verkiezingen organiseren, klassenvertegenwoordigers laten aanwijzen, per leerjaar een lid kiezen of met sollicitaties werken. De manier die het beste werkt, hangt af van de grootte van je school, het aantal gemotiveerde scholieren en wat je wilt bereiken met de leerlingenraad. Het doel van een reglement is de afspraken op papier te zetten. Zo is voor iedereen en altijd duidelijk waar de raad voor staat en hoe het werkt.

Als je het over de belangrijkste zaken (doel en samenstelling) met elkaar eens bent, kun je het reglement schrijven. Het is handig om tijdens het schrijven van het reglement de schoolleiding, een begeleider, docenten of andere leerlingen mee te laten lezen. Mensen die voor het eerst naar het reglement kijken zien vaak kleine dingen die jij zelf over het hoofd ziet!

Meer weten? In bijlage 2 vind je een voorbeeld reglement om je op weg te helpen. Een digitale versie van het reglement is te vinden op laks.nl. Pas de regels aan op de situatie van jouw school. Het reglement hoeft niet in één keer goed te zijn. Je kunt ook eerst een kort reglement met de belangrijkste punten maken, en pas later als alles goed loopt het verder uitwerken. Zorg ervoor dat je niet als kersverse leerlingenraad alleen maar bezig bent met een reglement!

0.7 Communicatie!

Je plan is geslaagd, jullie zijn een leerlingenraad gestart en hebben misschien al wel een eerste of tweede vergadering gehad. Nu kunnen jullie aan de rest van de school laten weten dat er een leerlingenraad is en wat de leerlingenraad gaat doen. Je moet dan duidelijk bereikbaar zijn voor iedereen. Zorg ook voor een herkenbaar emailadres zodat iedereen de leerlingenraad kan bereiken, bijvoorbeeld leerlingenraad@jouwschool.nl. Zorg ervoor dat je voor iedereen bereikbaar bent, en dat de leden van de raad ook af en toe hun e-mail checken.

Je kunt de leerlingenraad op veel manieren onder de aandacht brengen bij je medeleerlingen: gesprekken met klasgenoten en vrienden, posters, campagne, de klassen langs, social media (site en/of facebook van de school, Instagram, Snapchat).

Hoe bekender je bent, hoe makkelijker het wordt om nieuwe leerlingen te vinden voor je leerlingenraad en om creatieve ideeën voor de school te verzamelen. Het kan helpen om een WhatsApp groepje te maken waarin de leerlingenraad alle zaken bespreekt. Ook een gezamenlijk e-mail adres is prettig voor het versturen van mails en het verzamelen van belangrijke documenten.

Meer weten? In het hoofdstuk 'Contact met je achterban' vind je meer tips over het promoten van je leerlingenraad.

Succesfactoren voor een goede leerlingenraad!

Elke goede leerlingenraad kent succesfactoren.

Om een succesvolle leerlingenraad te worden of te blijven, willen we jullie de volgende tips meegeven:

✓ **Begin met een kleine groep gemotiveerde leerlingen**

Het is handig om met een kleine groep enthousiaste leerlingen en het liefst ook één of een paar gemotiveerde docenten te beginnen met de leerlingenraad.

In een kleine groep is het makkelijker de basis te leggen voor een goede leerlingenraad en afspraken te maken over de taken van de leerlingenraad.

Zodra de leerlingenraad goed draait, kunnen jullie meer leerlingen verzamelen.

✓ **Kies speerpunten**

Je kunt je niet overal mee bezig houden. Kies als leerlingenraad de onderwerpen waar jullie je mee bezig gaan houden het komende schooljaar. Zo zorg je ervoor dat je in een schooljaar een paar behaalde doelen kunt afstrepen. Als je niet kiest voor een aantal doelen is de kans groot dat de leerlingenraad in het wilde weg dingen gaat doen, waardoor je het overzicht niet houdt.

✓ **Houd het leuk!**

De leerlingenraad moet leuk blijven: zorg bij de eerste vergadering voor een goede kennismaking, start elke vergadering met wat lekkers en organiseer soms iets gezelligs. Zorg dat er waardering komt voor de leerlingenraad, bijvoorbeeld in de vorm van een certificaat, studielasturen of uitjes. Ook waardering vanuit de schoolleiding en docenten helpt. Zorg dat je iets kunt bereiken en dat de school de leerlingenraad daar niet in tegen werkt.

✓ **Zorg voor goede begeleiding**

Het kan fijn zijn om door een docent te worden geholpen. De begeleider kan advies geven wanneer jullie ergens tegen aan lopen en bemiddelen. Kies een docent waar de leerlingenraad goed contact mee heeft. Denk als leerlingen samen na over wat jullie van de begeleider verwachten. Moet de begeleider bij elke vergadering zitten? Mag de begeleider actief meedoen met de vergaderingen? Zorgt de begeleider voor het contact met schoolleiding? Maak hier goede afspraken over met de begeleider. Bespreek ook met de docent dat hij er voldoende tijd voor heeft. Voor hem/haar is het in principe een onderdeel van zijn baan, de schoolleiding moet daar rekening mee houden!

✓ Informeer alle leerlingen

Alle leerlingen van jouw school noemen we de achterban van de leerlingenraad.

Als leerlingenraad heb je de taak om namens alle leerlingen de school te verbeteren en activiteiten te organiseren. Op deze manier vertegenwoordig je alle leerlingen. Daarom is het belangrijk dat alle leerlingen goed geïnformeerd worden over de leerlingenraad. Bedenk hoe andere leerlingen op school geïnformeerd kunnen worden over de plannen, ideeën en de resultaten van de leerlingenraad. Als je achterban op de hoogte is van de leerlingenraad weten ze jullie in de toekomst beter te vinden.

| **Meer weten?** Ga meteen naar het hoofdstuk 'Contact met de achterban'.

✓ Overtuig de schoolleiding

Om invloed te hebben met de leerlingenraad is het belangrijk dat de hele schoolorganisatie jullie steunt. Niet alle schoolleiders of docenten hebben ervaring met meepraten van leerlingen. Ze zijn bang voor kritiek van leerlingen. Het is daarom belangrijk de voordelen van de leerlingenraad voor de docenten en de schoolleiding duidelijk te communiceren. Houd het lijntje met de schoolleiding kort, zodat de leerlingenraad altijd op de hoogte is van veranderingen op school en de schoolleiding gauw geïnformeerd kan worden over de mening van de leerlingen.

| **Meer weten?** In het hoofdstuk 'Een leerlingenraad starten' onder het kopje 'Steun van de schoolleiding' vind je tips hoe je dit kunt aanpakken.

✓ Gemotiveerd blijven

Het kan soms voelen alsof je weinig bereikt met de leerlingenraad of dat je er niets voor terug krijgt. Als leerlingen uit de leerlingenraad op een of andere manier worden beloond voor hun werk blijven leerlingen gemotiveerd om zich in te zetten voor de leerlingenraad. Overleg met school wat mogelijk is. Voorbeelden zijn: vrijstelling voor een grote schoolopdracht of lesuren, een eigen overlegruimte met lekkere snackjes voor tijdens het harde werk. Zorg ervoor dat je aan leuke dingen doet met de raad en er een gezellige sfeer is waarin iedereen zich thuis voelt.

✓ Professionaliseren

Het is niet zomaar iets om in de leerlingenraad te zitten. Er kan van leden worden verwacht dat ze goed kunnen samenwerken, vergaderen, discussiëren en organiseren. Gelukkig zijn er veel mogelijkheden om daar over te leren en ervaring in op te doen. Het LAKS geeft trainingen en activiteiten. Maar heel veel organisaties geven workshops of trainingen. Denk bijvoorbeeld aan een debattraining voor scholieren of een discussiemiddag met de burgemeester. Vraag ook eens na bij school of er budget is

voor een cursus. Let op! Het LAKS heeft met de VO-raad (de vereniging voor alle schoolbesturen) afgesproken dat elke school het mogelijk maakt voor de leerlingenraad om een training te volgen. Kaart dit aan bij jouw school! Zoek ook eens uit of er interessante bijeenkomsten georganiseerd worden waar je naartoe wilt met de leerlingenraad. Leerlingenparticipatie mag ook best wat geld kosten!

Tip!

De gemeente Den Haag organiseert één keer in de twee jaar een middag voor alle leerlingenraden uit de gemeente. Vorig jaar (2017) kwamen er leerlingenraden van zestien scholen samen. Ze hebben samen workshops gevolgd en tips uitgewisseld. Woon je in een gemeente met verschillende middelbare scholen? Misschien wil jouw gemeente of scholengemeenschap ook wel zoiets organiseren. Of organiseer het zelf!

✓ Evalueren

Evalueren betekent dat je na een tijdje met elkaar in gesprek gaat over de leerlingenraad, of iedereen blij is met de taakverdeling, zich goed inzet voor de leerlingenraad, en of de leerlingenraad wel dingen bereikt. Schrijf op wat er goed gaat in de leerlingenraad en wat jullie willen verbeteren. Maak met elkaar afspraken: hoe gaan jullie er samen voor zorgen dat jullie dingen kunnen verbeteren? (wees dan wel een beetje lief voor elkaar!)

1

Samenwerken en vergaderen

Het is belangrijk dat je als leerlingenraad kunt samenwerken en met elkaar kunt overleggen. In de leerlingenraad zitten vaak leerlingen van verschillende leeftijden en schoolniveaus. Ook heeft iedere leerling vaak een andere mening. Dat maakt het soms moeilijk om het met elkaar eens te worden. Verwacht dus niet dat je als leerlingenraad meteen goed met elkaar kunt samenwerken en vergaderen. Het is belangrijk om als leerlingenraad het samenwerken te oefenen en er goed in te worden.

1.1 Samenwerken

In de leerlingenraad doe je veel dingen samen. Je organiseert samen een feest of neemt samen een besluit over jullie doelen voor het komende schooljaar. Daarvoor is het nodig dat jullie met elkaar eens zijn over de planning en hoe jullie iets gaan aanpakken. Samenwerken komt vaak neer op heel logische zaken. We zetten ze hieronder op een rijtje:

- Naar elkaar luisteren
- Elkaar helpen
- Respect hebben voor elkaar
- Afspraken nakomen
- Discussiëren

Ook al hebben we het over heel logische dingen, zoals luisteren en respect hebben, toch blijkt dat heel veel mensen het moeilijk vinden om samen te werken. Daarom is het belangrijk om met de leerlingenraad af en toe oefeningen te doen om te leren samenwerken. Zo komen jullie er achter wat jullie leerlingenraad nog kan verbeteren. Het LAKS speelt tijdens leerlingenraadtrainingen vaak de Marshmallow Challenge, maar er zijn veel andere oefeningen te bedenken. Zoek eens op internet naar samenwerkingsspellen of oefeningen.

1.2 De Marshmallow Challenge

Verdeel de leerlingenraad in teams van drie à vier leerlingen.

Het doel

Elk team krijgt de opdracht een losstaande toren met daarop een marshmallow te bouwen. Het team met de hoogste toren wint.

Het materiaal

Elk team krijgt het volgende materiaal:

- 20 harde ongekookte slierten spaghetti
- Een stuk touw
- Een stukje plakband
- Een marshmallow

De regels

Het winnende team is het team dat de hoogste toren heeft gebouwd, gemeten vanaf de tafel tot de top van de marshmallow. Dat betekent dat de toren niet verhoogd kan worden door hem op een stoel te zetten of aan het plafond te hangen.

- De toren mag niet vastgeplakt worden aan de tafel of ergens aan worden opgehangen.
- De gehele marshmallow moet bovenop de toren staan. Stukjes van de marshmallow afhaken betekent automatisch diskwalificatie.
- Gebruik het materiaal wat je hebt gekregen. Je mag zelf weten hoeveel spaghetti, touw of tape je gebruikt. Je mag de spaghetti, het touw en de tape breken. Deze oefening duurt vijftien minuten. Daarna mag je de toren niet meer aanraken.
- Je mag de toren dus ook niet vasthouden na die vijftien minuten.

Nabespreken

Bespreek met elkaar hoe het bouwen van de toren ging. Stel elkaar vragen of laat de docent de evaluatie leiden. Wat ging goed tijdens het bouwen? Wat kon er beter aan de samenwerking? Kon iedereen meewerken aan de oplossing? V werd er naar iedereen geluisterd? Wat zegt dit over jullie samenwerking als leerlingenraad? Hoe gaan jullie dat verbeteren?

1.3 Vergaderen

Wat is een vergadering? Een vergadering is een bijeenkomst van mensen die met elkaar praten en discussiëren om besluiten te nemen. Elke leerlingenraad vergadert af en toe. Een vergadering is belangrijk, omdat de leerlingenraad met elkaar afspraken moet maken en de taken moet verdelen. De leerlingenraad vergadert om:

- Ideeën te verzamelen
- Elkaars mening te horen
- Besluiten te nemen
- Overzicht te krijgen: wat heeft iedereen gedaan en wat gaan we doen?

Hoe vaak een leerlingenraad vergadert, hangt af van verschillende zaken. Denk bijvoorbeeld aan de grootte van een leerlingenraad. Een leerlingenraad met veel leden en verschillende werkgroepjes vergadert minder vaak, omdat de werkgroepjes allemaal hun eigen taken hebben. Een kleine leerlingenraad waar alle leden de taken samen doen, vergadert vaker. Op deze manier kunnen ze zoveel mogelijk samen voorbereiden en besluiten nemen. Soms gebeurt er iets op school of is de leerlingenraad met iets groots bezig waardoor het nodig is om vaker te vergaderen.

Vergaderen kan moeilijk zijn. Soms verloopt een vergadering heel rommelig en chaotisch. Niemand luistert naar elkaar, waardoor het heel lang duurt om een besluit te nemen. We geven je een aantal tips voor een goede vergadering:

Op tijd komen

Iedereen is op de afgesproken tijd aanwezig, zodat de vergadering niet wordt verstoord en informatie niet hoeft te worden herhaald. Zorg voor een vast moment waarop jullie altijd vergaderen (bijvoorbeeld elke eerste woensdag van de maand). Kondig de vergadering altijd een paar dagen van te voren aan in de appgroep of in de mail. Dan kan niemand zeggen dat 'ie het is vergeten!

Vergaderruimte

Voor een prettige vergadering is het van belang dat je in een goede ruimte zit. Er zijn genoeg zitplekken en het is rustig. Een vaste vergaderruimte zorgt ervoor dat de deelnemers van de vergadering altijd weten waar ze moeten zijn. Maak afspraken met de school voor een vast lokaal – misschien kun je daar dan ook wat spullen bewaren van de raad.

Vergaderopstelling

Zorg dat je elkaar kunt aankijken en dat je niet te ver uit elkaar zit. Een cirkel of U-vorm werkt meestal goed.

Agenda

De agenda is een lijst met de onderwerpen die je tijdens de vergadering wilt bespreken. Verderop vind je een voorbeeldagenda.

De voorzitter en secretaris maken de agenda van tevoren. Ze kunnen zelf de agendapunten bedenken of aan alle leden vragen waarover zij het willen hebben. Zij sturen de agenda van tevoren naar alle leden van de leerlingenraad. Tijdens de vergadering kunnen nog punten worden toegevoegd aan de agenda. Dat is handig wanneer die dag zelf iets belangrijks is gebeurd op school. Wel moet er goed opgelet worden dat de agenda helemaal besproken kan worden tijdens de vergadering.

Maak de agenda niet te lang! In de voorbeeldagenda zie je dat zelfs met maar drie agendapunten de tijd heel snel om is.

Op een agenda kunnen verschillende bespreekpunten staan. Schrijf voor elk punt op wat het doel is. Een besluit nemen? Elkaar informeren? Ideeën verzamelen? Door het doel van een bespreekpunt op te schrijven voorkom je dat de leerlingenraad eindeloos gaat discussiëren.

Rolverdeling

De voorzitter zorgt ervoor dat iedereen aan het woord komt en er goed naar elkaar wordt geluisterd. Bovendien zorgt de voorzitter dat de agenda wordt gevolgd, punten goed worden afgesloten en het volgende punt wordt uitgelegd.

Notulen

Tijdens een vergadering is het belangrijk om op te schrijven wat er wordt besproken en besloten door de leerlingenraad. Dat noemen we de notulen of het verslag. Als er van iedere vergadering notulen worden gemaakt, kun je gemakkelijk terugvinden wat er is afgesproken en hoe iets is verlopen. Alles letterlijk uitschrijven is niet nodig: houd het bij de discussiepunten, conclusies en afspraken. De secretaris zorgt ervoor dat alle leden de notulen snel ontvangen, zodat iedereen weet wat er is afgesproken en wat je te doen staat. Denk ook na of het handig is om (een samenvatting van) de notulen naar de begeleider/schoolleiding te sturen.

Luister

Luister naar elkaar, ook als je het niet met elkaar eens bent. Laat elkaar uitspreken, en geef iedereen de ruimte om zijn mening en argumenten te geven. Als je er echt niet uitkomt, kun je altijd nog stemmen.

Tip!

Tijdens een training van het LAKS heeft de leerlingenraad van Christelijke Scholengemeenschap Veenendaal een lijst met afspraken over samenwerken en vergaderen gemaakt. De afspraken hebben ze op een groot vel papier gezet. Daarna heeft elke leerling van de leerlingenraad zijn of haar handtekening onder de afspraken gezet. De afsprakenlijst hangt op een zichtbare plek, zodat iedereen herinnerd wordt aan de gemaakte afspraken.

Voorbeeldagenda

Vergadering leerlingenraad

Maandag 3 september 2018 van 11:00 tot 12:15

Locatie: lokaal 101

- 11:00 Start vergadering – De voorzitter vraagt of iedereen wil gaan zitten.
- 11:05 Vaststellen agenda – De voorzitter vraagt of iemand nog een punt wil toevoegen aan de agenda.
- 11:10 Notulen vorige vergadering – De voorzitter vraagt of iemand nog een vraag heeft over het verslag van de vorige vergadering.
- 11:15 Mededelingen en ingekomen stukken – Als er nieuws is vanuit de school of de schoolleiding heeft de leerlingenraad gemaïld over het plan voor het nieuwe schoolgebouw vertelt de voorzitter hierover.
- 11:25 Agendapunt 1 – Vergadering van de medezeggenschapsraad
De voorzitter is bij de vergadering van de medezeggenschapsraad geweest. Dit is waar leraren, ouders en leerlingen samen overleggen. De voorzitter informeert de rest van de leerlingenraad over deze vergadering. De voorzitter vertelt dat tijdens de vergadering is gesproken over het schoolreisje van de examenklassen dat niet doorgaat en het onderzoek dat de school gaat doen naar de vieze toiletten. Het doel van dit agendapunt is informeren of informatie geven.

- 11:35 Agendapunt 2 – Het eten in de kantine
Leerlingen hebben aan de leerlingenraad verteld dat het eten in de kantine ongezond is. De leerlingenraad heeft dit doorgegeven aan de schoolleiding. De schoolleiding heeft een nieuw voorstel gedaan voor gezond eten in de kantine, waarvoor de leerlingenraad een mening mag geven. De voorzitter vraagt iedereen in de leerlingenraad wat zij van het voorstel vinden. Het doel van dit agendapunt is mening vormen.
- 11:45 Agendapunt 3 – Het thema van het schoolfeest
De leerlingenraad organiseert een schoolfeest voor alle klassen. Er is nog geen thema gekozen voor het feest. De leerlingenraad moet een keuze maken uit twee thema's, Hawaii of Proud to be Fout. De voorzitter vraagt iedereen welk thema zij willen. Daarna maakt de leerlingenraad samen een keuze voor een thema. Het doel van dit agendapunt is besluit nemen.
- 12:00 Rondvraag
De voorzitter vraagt of iemand nog iets willen zeggen of vragen.
- 12:05 Plannen volgende vergadering
De voorzitter herinnert iedereen aan de datum van de volgende vergadering. Als de volgende vergadering nog niet is gepland wordt dat nu gedaan.
- 12:10 Sluiting vergadering
De voorzitter sluit de vergadering af.

Voorbeeldnotulen

Datum: Maandag 3 september 2018 van 11:00 tot 12:15

Locatie: lokaal 101

Aanwezig: Jordy, Vincent, Kiki, Bibi, Rieuwert, Splinter en Sanneke.

Notulist: Jordy

Agendapunt 3 – Het thema van het schoolfeest

De leerlingenraad organiseert een schoolfeest voor alle klassen. Er is nog geen thema gekozen voor het feest. De leerlingenraad moet een keuze maken uit twee thema's, Hawaii of Proud to be Fout. De voorzitter vraagt iedereen welk thema zij willen.

Splinter en Sanneke zijn erg voor proud to be fout. Iedereen heeft thuis wel sportkleding en je kan je dus makkelijk zo verkleden in tegenstelling tot Hawaii waar je apart spullen voor moet kopen.

Vincent is bang dat als je dat doet, dat niemand écht verkleed komt maar alleen in sportkleding. Ook is het heel erg saai en ordinair.

Kiki vindt het thema niet belangrijk. We moeten ook knopen doorhakken over kaartverkoop en de kosten. De locatie vraagt 500,- en de drankjes moeten leerlingen zelf betalen. Ook mag er geen alcohol geschonken worden.

Er wordt besloten te stemmen over het thema.

Besluit: Proud to be fout wint met 4 van de 7 stemmen.

Er wordt lang gepraat over de kosten. Kaartverkoop levert waarschijnlijk maar 400 euro op (2,50 per kaartje). De schoolleiding moet gevraagd worden het verschil bij te betalen.

Besluit + actie: Er wordt besloten dat Kiki in overleg gaat met de schoolleiding over de kosten.

Deadline: Volgende week vrijdag

Actie:

- Vincent regelt een DJ met eigen apparatuur.
Deadline een week voor het feest.
- Er wordt veel gediscussieerd over veiligheid en alcohol.
- Er moet met de schoolleiding en de locatie nog worden nagedacht over hoe de organisatie daar mee omgaat.

Besluit + actie: Kiki gaat ook hierover met de schoolleiding in gesprek.

Deadline: Volgende week vrijdag.

Voor de volgende vergadering moet nog besproken worden:

- Posters en bekendmaken thema
- Kaartverkoop

2

Contact met de achterban

De leerlingenraad vertegenwoordigt alle leerlingen op school. Je medeleerlingen zijn je achterban, dat betekent dat jij namens hen de school wilt verbeteren of activiteiten organiseert. Niet iedereen wil zich inzetten voor de leerlingenraad of de school. Sterker nog, de meeste leerlingen zijn hier totaal niet mee bezig. Toch moet je als leerlingenraad wel proberen om deze leerlingen te bereiken. Contact met je achterban is belangrijk, want:

Je weet wat er leeft

Je zet je in voor je medeleerlingen, en het is dus ontzettend belangrijk om te weten wat er leeft onder je achterban. Jij zorgt ervoor dat de mening van jouw medeleerlingen bij de schoolleiding terecht komt. Dus, luister goed en doe iets met de informatie (klachten en verbeterpunten) die je van je op het schoolplein hoort.

Je kunt de schoolleiding beter overtuigen

Als je goed contact hebt met je achterban, sta je veel krachtiger bij de schoolleiding. Een schoolleiding kan een plan van vier leerlingen eerder afwijzen dan een plan dat door 1000 leerlingen gesteund wordt!

Het is goed voor het beeld van de leerlingenraad

Door goed contact te hebben met je achterban, weten zij wat de leerlingenraad doet en bereikt, en dat ze bij je terecht kunnen. Ze krijgen zo een positiever beeld van de leerlingenraad. Als ze de raad serieus nemen, leggen ze hun klachten bij jullie neer en verwachten ze dat er iets mee gebeurt.

Nieuwe leerlingen in de leerlingenraad

Je zit niet voor altijd op school. Na een paar jaar komen er nieuwe leerlingen in de leerlingenraad-, als de rest van de school weet wat de leerlingenraad is en wat de leerlingen doet, dan willen andere leerlingen ook sneller zelf in de leerlingenraad.

2.1 Wie wil je bereiken?

Wil je alle leerlingen bereiken of een specifieke doelgroep? Sommige onderwerpen of activiteiten gaan niet over alle leerlingen. Denk aan brugklassers, examenkandidaten, voetballers. Pas je boodschap aan op de groep!

2.2 Wat wil je bereiken?

Denk na over de vraag waarom je in contact wil komen met leerlingen. Wil je leerlingen iets vertellen, oftewel leerlingen informeren? Wil je de mening van leerlingen weten, oftewel wil je leerlingen raadplegen? Of wil je dat leerlingen meedoen aan de activiteiten die de leerlingenraad organiseert, oftewel wil je leerlingen activeren?

Leerlingen informeren over het bestaan van de leerlingenraad

Wanneer de leerlingenraad net is gestart, weet bijna niemand iets over de leerlingenraad. Natuurlijk wil je dat zoveel mogelijk leerlingen weten van het bestaan van de leerlingenraad. Daarnaast is het handig om leerlingen te vertellen hoe ze de leerlingenraad kunnen bereiken, zodat ze jullie kunnen vinden voor vragen. Zorg ervoor dat je bereikbaar bent (dus dat je emailadres of telefoonnummer te vinden is).

Leerlingen informeren over het werk van de leerlingenraad

Je wilt de achterban laten weten waar de leerlingenraad zich mee bezighoudt, welke besluiten er zijn genomen of welke grote veranderingen eraan komen. Dit kan door bijvoorbeeld de notulen openbaar te maken, posters op te hangen of een verslag te schrijven op de schoolsite. Je zet je in namens en voor je achterban, dus je achterban heeft het recht om te weten wat je doet. Misschien mag je op kosten van de school wel een paar posters laten drukken – dat hoeft helemaal niet heel veel te kosten. Je kan bijvoorbeeld een LAKS-poster kopiëren, of je eigen design maken!

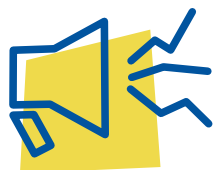

Heb jij een idee voor de leerlingenraad?

Chillere kantine!

Vet schoolfeest!

Grotere fietsenstalling

Stuur je idee via:

Mening verzamelen

Vaak weet je als leerlingenraad wel ongeveer wat de rest van de leerlingen wil, maar soms wil je daar wat zekerder van zijn. Over sommige onderwerpen heb je zelf wel een beeld of mening, maar het is belangrijk om ook de mening van de andere leerlingen te horen. Je wilt je niet kapot werken voor iets waar niemand op zit te wachten. Voer een vragenlijst uit, plaats een poll op Facebook, via magister of een digiboard in de kantine. Je kunt je medeleerlingen vragen een korte enquête in te vullen. Met een enquête kun je in korte tijd van heel veel leerlingen hun mening verzamelen.

Meer weten? Zie het hoofdstuk 'Onderzoek doen op school' voor meer tips voor het doen van onderzoek op je school.

Leerlingen activeren

Als je iets organiseert op school, wil je graag dat daar veel leerlingen aan mee doen. Je wilt ze activeren. Je wilt dat ze naar een feest komen, dat ze een vragenlijst invullen of dat ze meedoen met een actie. Dat kan vaak alleen als je ze al eerder serieus hebt genomen: ze zijn regelmatig geïnformeerd en af en toe geraadpleegd. Maak in ieder geval duidelijk waarom het belangrijk is dat zij meedoen en wat ze er zelf aan hebben.

Een hele eenvoudige actie om veel leerlingen te bereiken én te activeren is het organiseren van een handtekeningenactie. Stel; er is een probleem op school waar alle leerlingen een sterke mening over hebben (het rooster? De fietsenstalling? Maakt niet uit). Je schrijft een tekst waarin je de schoolleider oproept met een oplossing te komen, zamelt handtekeningen in van zo veel mogelijk leerlingen en overhandigt de lijst officieel aan de schoolleider. Nu moet hij/zij wel iets doen!

2.3 Hoe ga je leerlingen bereiken?

Leerlingen informeren

Ga klassen langs, verspreid een nieuwsbrief, publiceer in de schoolkrant of -site en houd social media bij.

Kijk voor meer informatie op:
www.laks.nl

**Drieharingstraat 6
3511 BJ Utrecht**

030-7900 910

@LAKSfb

@LAKSstagram

@LAKStweets

LAKSsnaps

Tip!

We horen vaak van een leerlingenraad dat ze langs de klassen gaan om over zichzelf te vertellen. Hoe pak je dat aan?

1. Bespreek eerst in de leerlingenraad wie het leuk vindt om aan klassen te vertellen wat de leerlingenraad doet. Wie dat leuk vindt om te doen, kan het op een leuke manier vertellen en daarmee maak je leerlingen veel enthousiaster over de leerlingenraad.
2. Bereid samen een tekst voor die gebruikt wordt voor de klassenronde. Vertel in ieder geval wat de leerlingenraad doet en wat jullie tot nu toe hebben bereikt, en hoe leerlingen de leerlingenraad kunnen bereiken.
3. Zorg ervoor dat de klassenronde meer is dan een saaie presentatie. Denk na over een manier waarop het voor leerlingen leuker wordt om naar jullie verhaal te luisteren.
4. Vraag direct aan de klassen waar zij behoefte aan hebben en wat zij willen dat de leerlingenraad doet. Zo haal je direct informatie binnen over wat je komend jaar eventueel kunt gaan doen.

Tip!

De leerlingenraad van de Internationale School in Den Haag heeft een heel goede manier om contact te onderhouden met alle leerlingen. Daar hebben ze per leerjaar een klassenvertegenwoordiger. De klassenvertegenwoordiger gaat eens in de zoveel maanden langs tijdens een mentorles van een klas. Tijdens de mentorles vertelt de klassenvertegenwoordiger over de leerlingenraad, maar vraagt ook aan de leerlingen wat zij willen veranderen aan de school en of ze goede ideeën hebben.

Tip!

Het LAKS heeft stickers waarop 'gefixt door de leerlingenraad' staat. Leerlingenraden kunnen stickers plakken op zaken in het schoolgebouw waarvoor zij hebben gezorgd. Zo wordt voor leerlingen zichtbaar wat de leerlingenraad doet.

En het makkelijkste: praat gewoon met je klasgenoten, vrienden, docenten, broertje en zusje over je werk voor de leerlingenraad!

2.4 Leerlingen enthousiast maken voor de leerlingenraad

Soms krijgt een leerlingenraad heel veel aanmeldingen van leerlingen die willen meepraten, maar het kan ook gebeuren dat het moeilijk is genoeg leerlingen te verzamelen om een leerlingenraad te kunnen vormen. Dan moet je actief leerlingen gaan vragen of ze in de leerlingenraad willen.

Tips voor het werven van leerlingen

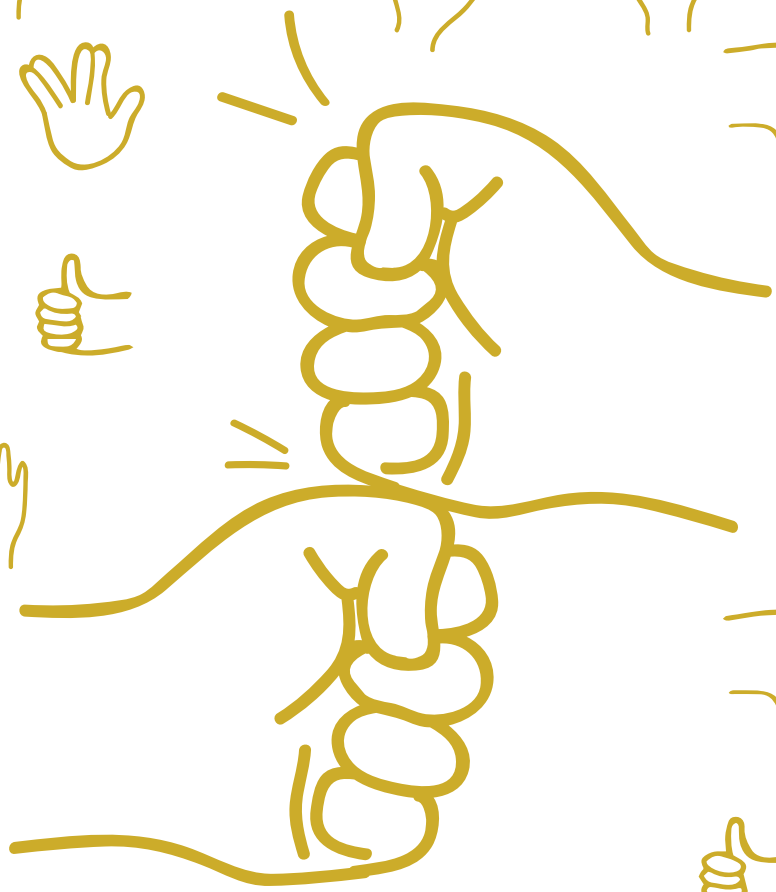
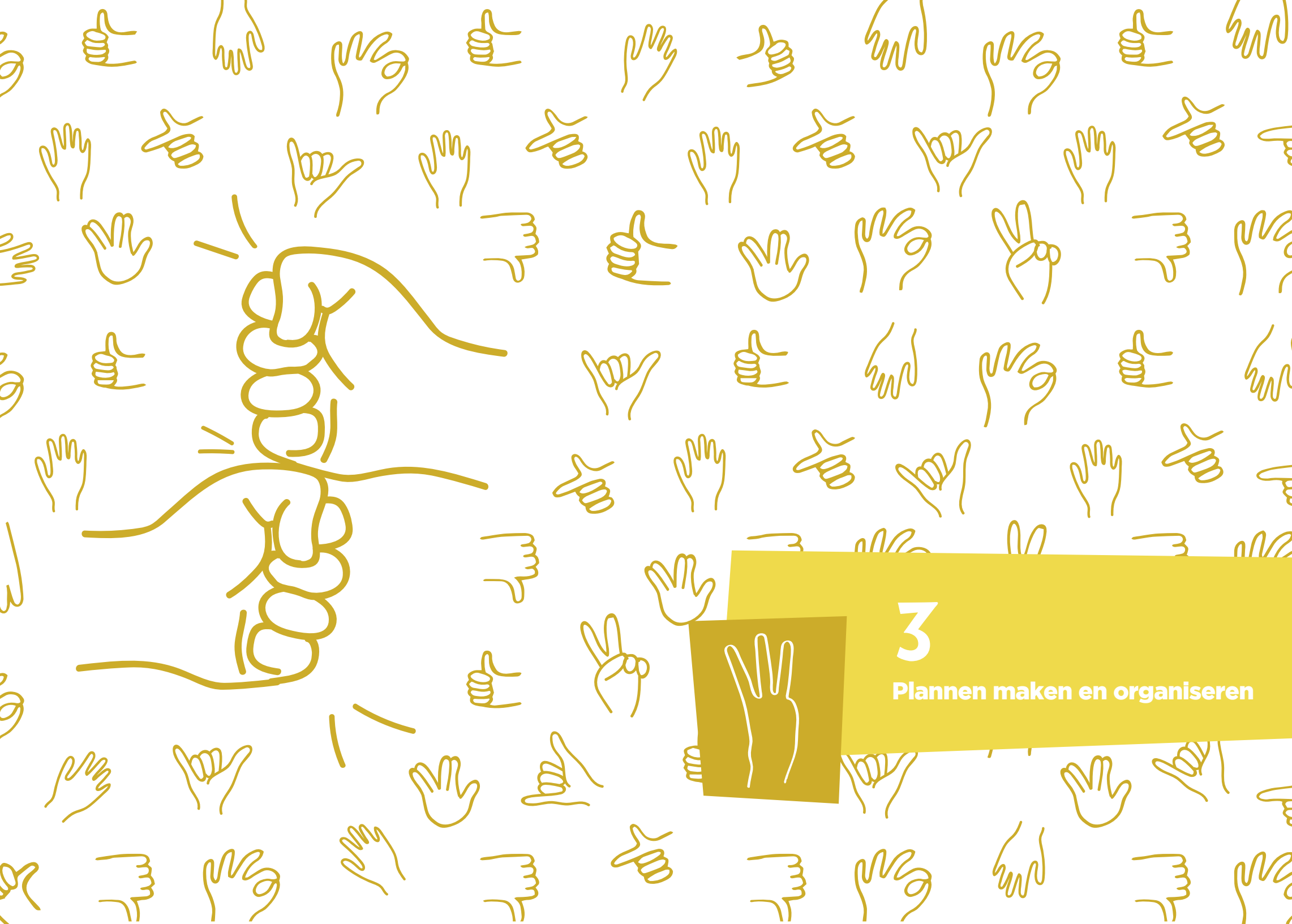
1. Vraag een klasgenoot of vriend(in) die goed kan werken en het ook leuk vindt om zich in te zetten voor de leerlingenraad.
2. Ga langs de klassen om een praatje te houden over de leerlingenraad, leg uit wat de leerlingenraad is en hoe leerlingen zich ervoor kunnen aanmelden. De leerlingenraad kan langskomen tijdens bijvoorbeeld mentorlessen, burgerschapslessen e.d.
3. Het docententeam vragen om namen van leerlingen aan te dragen, zodat de leerlingenraad zelf deze leerlingen persoonlijk kan benaderen.
4. De leerlingenraad promoten met posters en flyers in de school en af en toe tijdens pauzes hier alle leerlingen over vertellen.
5. Organiseer een grote, gekke actie om aandacht te krijgen voor de leerlingenraad.

Sollicitatieprocedure

Sommige scholen houden, nadat leerlingen zich hebben aangemeld voor de leerlingenraad, een soort sollicitatieprocedure om er achter te komen of leerlingen gemotiveerd en geschikt zijn voor de leerlingenraad. De keuze hiervoor laten we over aan scholen zelf, aangezien het ook weer per school verschilt of dit een goede manier is om de leerlingenraad te vormen.

Let op! Zorg voor een diverse en voor iedereen aanspreekbare leerlingenraad. Denk goed na over je imago. Je wilt er zijn voor de gemotiveerde leerlingen (zoals waarschijnlijk jullie), maar ook voor de zittenblijvers en spijbelaars.

3

Plannen maken en organiseren

Veel werk van de leerlingenraad bestaat uit het maken van plannen en het organiseren van activiteiten. Een goede leerlingenraad gaat zelf op onderzoek uit en verzamelt de mening van medeleerlingen, voordat ze zomaar iets gaan ondernemen. Het maken van een plan is belangrijk voor het organiseren van een grote actie zoals een schoolfeest of het oplossen van een probleem op school. Het is nog best lastig om van een mooi idee, tot een goed plan tot werkelijke actie te komen. Hieronder vertellen we je hoe je dit het beste kunt aanpakken. Maar het belangrijkste is gewoon beginnen met werken!

3.1 Het organiseren van een schoolfeest

Leuk dat jullie een schoolfeest gaan organiseren. Bereid je hier goed op voor. Het organiseren van een schoolfeest is moeilijk en kost veel tijd. Het maken van goede afspraken en het nakomen van afspraken is heel belangrijk. Denk na over de volgende punten:

Het soort schoolfeest

Voordat jullie beginnen met het organiseren van het schoolfeest is het belangrijk om te weten wat jullie willen organiseren. Wordt het een schoolfeest voor alle leerjaren? Krijgt het schoolfeest een thema? Welke activiteiten wil je op het schoolfeest doen (dansen, spelletjes, eten etc.)? Heeft school budget voor het schoolfeest? Waar heb je toestemming van school voor nodig? Moet je de ouders om toestemming vragen?

Bedenk wat er moet gebeuren

Het organiseren van een schoolfeest kost veel tijd, vooral omdat er veel moet gebeuren. Alle leerlingen in de leerlingenraad moeten meehelpen met de organisatie. Maak een lijst van alle dingen die geregeld moeten worden. Promotie van het schoolfeest (posters, kaartverkoop, langs de klassen), muziek (geluidsapparatuur, een DJ, een band), de locatie (een zaal huren of op school), de locatie gezellig maken (slingers, verlichting), wat doe je met eten en drinken, hoe zorg je voor veiligheid? Deze lijst kan oneindig lijken en verandert tussendoor ook nog vaak. Geen zorgen, al doende kom je er wel uit.

Verdeel de taken

Wanneer jullie alle taken (een DJ regelen, kaarten verkopen, de locatie regelen) hebben opgeschreven moeten jullie de taken verdelen. Zorg ervoor dat iedereen in de leerlingenraad iets te doen heeft. Maak afspraken over de taken: wanneer moet een taak af zijn?

Voorbeeld taakverdeling

Wanneer?	Wat?	Wie gaat het doen?
2 november	Toestemming van schoolleiding	
4 november	Tijdens leerlingenraadvergadering datum prikken en thema kiezen	
6 november	De locatie regelen	
8 november	Alle leerlingen via de schoolmail uitnodigen	
18 november	Posers maken en ophangen in school	
21 november	Een dj of bandje regelen en overleggen met schoolleiding	
23 november	Toegangskaarten ontwerpen	
1 december	Langs de klassen gaan om alle leerlingen te vertellen over het schoolfeest	
15-18 december	Kaarten verkopen in de pauze ouders inlichten	
6 december	De feestzaal inrichten en versieren	
7 december	Het schoolfeest!	

3.2 Het organiseren van een grote actie

Een leerlingenraad kan een grote actie organiseren om de aandacht te vragen voor een probleem op school of om de bekendheid van de leerlingenraad te vergroten. Ook het organiseren van een grote actie kost veel tijd.

Tip!

Brainstormen!

Schrijf je ideeën op post-its (één idee per post-it).

Plak de post-its op het bord.

Licht je ideeën toe.

Plak de ideeën die bij elkaar passen bij elkaar.

Kies met elkaar het beste idee!

Brainstormen is ook handig om ideeën te verzamelen voor hoe jullie het idee gaan uitvoeren!

Praat met je schoolleiding over de problemen, oorzaken en oplossingen

Je schoolleider is verantwoordelijk voor de organisatie van de school. Hij/zij is verplicht jullie verhalen serieus te nemen en samen te werken aan oplossingen. Het oplossen van een probleem begint dus vaak met een goed gesprek.

Praat met de medezeggenschapsraad (afgekort: MR)

De medezeggenschapsraad is een groep bestaande uit scholieren, docenten en ouders die met de schoolleiding overleggen over alle organisatorische kwesties van de school. Dit is een vergadering waar je ook moet zijn voor het oplossen van problemen op school. Het kan een beetje pittig zijn om het allemaal te volgen, maar het is sowieso erg leerzaam.

3.3 Het oplossen van een probleem op school

Wat is het probleem?

Het oplossen van een probleem begint bij helder krijgen van het probleem. Waar hebben we het nu eigenlijk over? Wat is nu echt het punt waar we tegen aanlopen? 'Slecht onderwijs bij ons op school' is te breed. 'Met name de meisjestoiletten in gebouw C zijn vaak vies' is een te specifieke probleemstelling. Schrijf duidelijk op wat het probleem is.

Waarom is het probleem er?

Vaak zijn er heel veel oorzaken aan te wijzen. Bij slechte hygiëne loopt dat van te weinig geld tot leerlingen die de wc niet schoonhouden. Slecht onderwijs kan komen door een rammelende schoolorganisatie maar ook door uitgebluste docenten. Schrijf alle mogelijke oorzaken op.

Wat zouden de oplossingen kunnen zijn?

Voor iedere oorzaak is wel een oplossing te bedenken. Probeer haalbare oplossingen aan te dragen. Wie moet wat doen? De oplossing voor 'te weinig geld voor goed onderwijs' is niet 'meer geld', maar 'het schoolbestuur moet ervan overtuigd worden meer te investeren in de scholing van docenten'. Schrijf alle oplossingen op.

3.4 Schema's en voorbeelden

Als je moeite hebt met het organiseren van kan je je prima laten bijstaan door handige trucs.

Bijvoorbeeld het invullen van een actieplan:

1. Actie	2. Probleem	4. Meerwaarde	5. Benodigdheden	7. Doen
Wat ga je doen?	Welk probleem los je op?	Wat gebeurt er als je het probleem niet aanpakt?	Wat heb je allemaal nodig?	Wat moet je maken/ regelen/doen/bespreken?
	3. Doel		6. Aanwezig	
	Wat wil je bereiken?		Wat is er al op school dat je kan gebruiken?	
8. Mensen			9. Promotie	
Wat moet je met wie overleggen?			Op welke manier laat je aan iedereen weten wat je doet/gaat doen?	

Weet je niet waar je moet beginnen?

Kies uit de volgende lijst een activiteit die je interessant vindt en vul het actieplan in met je raad.

Mogelijke acties voor de leerlingenraad

- Rozen rondbrengen met Valentijn (14 februari)
- Sinterklaasviering (5 december)
- Schoolfeest organiseren
- Eindexamenstunt (mei)
- Brugklas-introductiefeest (september)
- Een actie in de week tegen pesten (september)
- Dag van de leraar (5 oktober, een verkiezing voor de leukste leraar van de school?!)
- Paarse vrijdag (november, landelijke dag voor emancipatie LHBT)
- Halloweenfeest (31 oktober)
- Start nieuw schooljaar (presenteren Leerlingenraad en een kennismakingsactie)
- Inzamelactie voor een goed doel
- Overleg met de Medezeggenschapsraad (MR) over het examenreglement (PTA).
Voor de examenleerlingen is het PTA een belangrijk document. Daarin staat precies welke examens, normeringen en dergelijke onderdeel zijn van het schoolexamen en dus je einddiploma. Lekker belangrijk!
- Overleg met de MR over het leerlingenstatuut. In het leerlingenstatuut staan alle schoolregels voor leerlingen o.a. over te laat komen, strafwerk, nablijven, spieken, toetsen, nakijken, onderwijs, en ga zo maar door – super belangrijk om even goed voor te zitten en de belangen van je achterban te behartigen!
- Regelingen bekijken die betrekking hebben op de voorzieningen voor leerlingen. Daaronder vallen o.a. de kluisjes, kantine, schoolplein, computers, bibliotheek, printers, kantine, frisdrankautomaten, enzovoorts. Leerlingen hebben daar vast een mening over! Goed te combineren met een enquête.
- Regeling over het verwerken van en de bescherming van persoonsgegevens van leerlingen. Bekijk even goed of de privacy van alle leerlingen wel goed geregeld is!
- Regelingen over het leerlingenparticipatiebeleid. Hoe regelt deze school inspraak door scholieren? Een school kan ook andere vormen van inspraak dan een leerlingenraad op school inzetten, bijvoorbeeld met een klassenparlement of klassenvertegenwoordigers. Elke school is verplicht wel iets te doen aan leerlingenparticipatie en dat op papier te zetten. Zorg dat je hierover meepraat met de MR en de schoolleiding. Hier gaat het direct over de belangen en doelen van de leerlingenraad!

4

Onderhandelen

Zowel de leerlingenraad als de schoolleiding wil altijd een betere school, maar ze zijn het vaak niet eens over wat dat betekent of hoe je dat voor elkaar krijgt. Als beide partijen bereid zijn tot een tussenoplossing, kun je onderhandelen. Onderhandelen op school gebeurt dus tussen twee partijen met verschillende doelen, maar met hetzelfde belang (een betere school). Omdat je van mening verschilt, maar wel hetzelfde wilt, kun je op school altijd compromissen sluiten.

Onderhandelen kan een belangrijk onderdeel zijn van het werk van de leerlingenraad. Het kan namelijk vaak gebeuren dat leerlingen tegen een probleem aanlopen, maar dat de schoolleiding het niet eens is met de oplossing voor het probleem. Denk bijvoorbeeld aan het probleem dat het eten in de kantine te duur is voor leerlingen. Een logische oplossing is het verlagen van de prijzen van het eten. Helaas is dit vaak niet mogelijk, omdat de uitbater van de kantine eigen prijzen mag hanteren.

Wanneer onderhandelen?

- Verschillende wensen, mening of doeleinden: onderhandelen is vooral handig wanneer de leerlingenraad heel erg van mening verschilt met de schoolleiding.
- Van elkaar afhankelijk: onderhandelen is vooral handig wanneer de leerlingenraad en de schoolleiding elkaar nodig hebben om iets te bereiken, maar het nog niet met elkaar eens zijn.
- Open staan voor onderhandelen: onderhandelen is vooral handig, wanneer de leerlingenraad en de schoolleiding open staan voor het zoeken van een gezamenlijke oplossing.

(Onderhandelen kan moeilijk zijn. Het vraagt voorbereiding en tijd. Daarom geven we in dit hoofdstuk tips hoe je het kunt aanpakken. Het onderhandelen kun je verdelen in drie fasen: de voorbereiding, de onderhandeling en de afsluiting. Hierna volgt een uitleg per fase.

4.1 De voorbereiding

Onderhandelen moet je goed voorbereiden. Jullie willen de schoolleiding overtuigen van jullie mening over het probleem en een concreet voorstel doen om het op te lossen. Dan moeten jullie van tevoren argumenten hebben bedacht om jullie mening te kunnen uitleggen. Dat wil je niet ter plekke nog uit je duim zuigen. Ook moet je al hebben onderzocht of jullie oplossing voor een probleem wel haalbaar is. Door de onderhandeling goed voor te bereiden, zorgen jullie ervoor dat jullie sterk staan in het gesprek met de schoolleiding.

Stel je doelen vast

Je begint met het bepalen van je positie. Bepaal wat je het liefste wilt bereiken, maar ook wat je minimaal wilt bereiken. Stel hoge, maar realistische doelen. Zorg voor goede argumenten om je doel te onderbouwen en bedenk wat voor de ander belangrijk is. Welke tegenargumenten kunnen zij geven, wat is de positie van de schoolleider of de docenten? Maak voor jezelf duidelijk wat je echt wilt bereiken, waarmee willen jullie de deur uitgaan?

Denk ook goed na over veranderingen aan het voorstel die voor jou waardevol zijn en die voor de andere partij geen of weinig kosten met zich meebrengen. En andersom. Bedenk tenslotte welke informatie je verder nog nodig zou kunnen hebben: ga na wat je nog meer wilt weten! Als je onderstaande vragen helder kan beantwoorden, ga je goed voorbereid de onderhandeling in!

- Wat is het probleem?
- Wat is de oorzaak van het probleem?
- Wat is de meest geschikte oplossing?
- Wat gebeurt er, als we het probleem niet oplossen?
- Zijn er andere problemen/activiteiten die belangrijker zijn?
- Wat wil je daarmee bereiken?
- Welke alternatieven zijn er?
- Wie willen dit allemaal? Wie willen dit niet?
- Wat en wie heb je hiervoor nodig?
- Hoeveel gaat het ongeveer kosten? (schat de kosten)
- Wat is het voordeel voor school en leerlingen?

Spreek van tevoren af wie onderhandelt met de schoolleiding. Zijn er vaste mensen die onderhandelen (bijvoorbeeld de voorzitter), doet de hele leerlingenraad mee met de onderhandeling of verschilt dit per onderwerp?

4.2 De onderhandeling

Nadat jullie goed zijn voorbereid op het gesprek begint, de onderhandeling. Vaak bestaat een onderhandeling uit meerdere gesprekken. Ga ervan uit dat jullie niet meteen je zin krijgen na het eerste gesprek. Op de volgende pagina vinden jullie een aantal tactieken. Dit zijn manieren waarop je de onderhandeling goed kunt aanpakken.

Stap 1 Een goed gesprek

Nu je je goed hebt voorbereid ga je het eerste gesprek aan met de schoolleiding. Begin niet direct met je plannen of eisen, maar stel eerst vragen en luister goed. Herkent de schoolleiding het probleem? Zo ja, hebben zij daar een oplossing voor in gedachten? Zo verzamel je extra informatie en kun je beter inschatten wat de positie van de ander is. Zorg voor een goede sfeer en vertrouwen! Samenwerken aan een gezamenlijke beslissing, is vaak succesvoller dan direct je eigen doel najagen.

Stap 2 Het eerste voorstel

Tijdens of na het eerste gesprek delen jullie je eerste voorstellen met de schoolleiding. In het eerste voorstel staan de belangrijkste argumenten. Zorg ervoor dat het een realistisch voorstel is. Op die manier zorgen jullie ervoor dat de schoolleiding jullie serieus neemt. Ook laat het zien dat jullie het werk als leerlingenraad serieus nemen én er een werkbare oplossing ligt. Hoe beter je voorstel, hoe meer de leiding verplicht is het voorstel serieus in overweging te nemen.

Stap 3 De mogelijkheden uitzoeken

Na het eerste gesprek komen jullie erachter wat de schoolleiding van jullie voorstel vindt. De kans is groot dat ze het er nog niet mee eens zijn. Probeer erachter te komen hoe ver de schoolleiding mee wil werken aan jullie doel. Soms moet je wat meer moeite doen om je zin te krijgen. Doe dat tijdens een tweede gesprek. Jullie kunnen vragen stellen aan de schoolleiding, zoals "Als wij dit doen, bent u dan bereid om ook iets voor ons te doen?" "Is een andere optie mogelijk?" "Hoe kunnen we het plan aanpassen zodat u wel akkoord gaat?"

Bereid argumenten voor waarmee je de schoolleiding een beetje onder druk kunnen zetten, maar wees niet brutaal. Vraag bijvoorbeeld wat de schoolleiding wél aan het probleem gaat doen als ze niet akkoord gaan, of stel dat heel veel leerlingen op school teleurgesteld zullen zijn als jullie plan niet wordt uitgevoerd. Blijf rustig, ook als de schoolleiding het jullie moeilijk maakt. Uiteindelijk is onderhandelen met je schoolleider vergelijkbaar met onderhandelen met je ouders; je bereikt je doelen niet door ruzie te maken maar door ze te overtuigen van je argumenten en een beetje gebruik maken van de gun-factor.

Stap 4 De kern van de onderhandeling

Nu begint het laatste onderdeel van de onderhandeling. In het laatste onderdeel van de onderhandeling moet de gezamenlijke beslissing worden gemaakt. De kern van het onderhandelen bestaat uit twee dingen: 'Beide partijen moeten iets toegeven' en 'Voor wat hoort wat'. Dit betekent dat, bij het maken van de gezamenlijke beslissing, iedereen wel een beetje van mening moet veranderen.

Voor een leerlingenraad kan het voelen alsof zij heel erg van mening hebben moeten veranderen, maar de schoolleiding dat niet heeft gedaan. Dat is niet waar. Voor de schoolleiding is het ook belangrijk om leerlingen tevreden te houden en het daarom met de leerlingenraad eens te worden. Vergeet dus niet dat jullie als leerlingenraad ook een sterke positie hebben. Voor de school is het imago erg belangrijk, zij willen zoveel mogelijk nieuwe leerlingen trekken. Daarvoor moeten de leerlingen op school ook tevreden zijn. Tegelijkertijd; als je het gevoel hebt totaal niet serieus genomen te worden door je schoolleiding; bel dan even met het LAKS! Schoolleiders die niet luisteren moeten er af en toe aan worden herinnerd dat scholieren het recht hebben om gehoord te worden.

Tip!

Regels bij het onderhandelen

- Word niet persoonlijk of boos
- Zoek oplossingen in wederzijds belang
- Ken je eigen (machts)positie
- Denk aan de belangen van je achterban
- Houd niet te strak vast aan één standpunt

Onderhandelingsacties

- **Bluffen:** dit is een van de meest gebruikte tactieken. Meer vragen dan nodig is. Zo zit je nog steeds goed als je minder krijgt dan je vraagt. Ook gebaseerd op de gedachte dat meer altijd beter is dan minder. Zorg ervoor dat je een doelenlijst hebt en hoog inzet, maar ook tevreden bent als je niet alles krijgt wat je wilt.
- **Overdrijven:** je mag je verhaal een beetje smeugiger maken dan het in werkelijkheid is. Zorg ervoor dat je geen totaal verzonden verhalen of leugens vertelt, maar je verhalen een klein beetje aandikken kan geen kwaad.
- **Lobbyen:** vaak hebben deelnemers voor het overleg al een mening over de onderwerpen die op de agenda staan. Ook vinden veel mensen het in een overleg moeilijk om voor het oog van iedereen van mening te veranderen. Als je vooraf contact zoekt met andere mensen kun je vaak veel meer invloed uitoefenen op het standpunt dat zij in het overleg naar voren brengen. Dit is zeker verstandig als het ernaar uitziet dat je in de minderheid bent.
- **De salamtactiek:** salami is een gekruide worst die je niet zomaar in een keer naar binnen werkt. Eet je deze worst echter plakje voor plakje dan is hij zeer goed te eten. De worst is zelfs zo lekker dat je hem voor je het weet helemaal opgegeten hebt. Met onderhandelen kan het net zo gaan. Voer de mededeelnemers aan het overleg stukje bij beetje jouw plan en maak ze steeds voor de delen enthousiast.
- **De koppeltactiek:** de koppeltactiek is het omgekeerde van de salamtactiek. Bij de koppeltactiek worden er leuke voorstellen aan een minder leuk voorstel gekoppeld. Je presenteert het als pakket in de hoop dat de andere deelnemers aan de vergadering niet op het idee komen dat het onderdeel waar zij het niet mee eens zijn ook uit het plan geschrapt kan worden.
- **Overrompelen:** soms presenteren deelnemers pas tijdens het overleg of vlak daarvoor een nieuw agendapunt. Het kan zijn dat het voor hen niet mogelijk was om dit punt eerder op de agenda te zetten. Maar het kan ook met opzet worden gedaan. Bijvoorbeeld om te voorkomen dat je anderen zich hebben kunnen voorbereiden. Dit kun je zelf uit proberen, maar let er op dat je zelf niet door andere wordt verrast.
- **Vertragen:** als een van de deelnemers wil dat alles bij het oude blijft, kan hij er baat bij hebben als het te nemen besluit uitgesteld wordt. Door bijvoorbeeld te zeggen dat je het besluit nu nog niet wil nemen en eerst nog het een en ander uit te zoeken kun je ervoor zorgen dat het besluit waar je tegen op ziet pas (veel) later wordt genomen.

Deze tactiek wordt ook wel toegepast in de hoop dat van uitstel afstel komt omdat partijen het na verloop van tijd vergeten op de agenda te zetten. Dit is doorgaans een favoriete strategie van de schoolleiding, dus let er op.

- **Sabotage:** als er in vergadering besloten is dat er bepaalde dingen moeten worden uitgevoerd is het verstandig om goed op te letten of deze besluiten na afloop ook zoals afgesproken is, worden uitgevoerd. Dit zal zich met name voordoen als het plan moet worden uitgevoerd door iemand die niet achter het besluit staat. Controleer na verloop van tijd of iedereen zijn afspraken nakomt.

4.3 De afsluiting

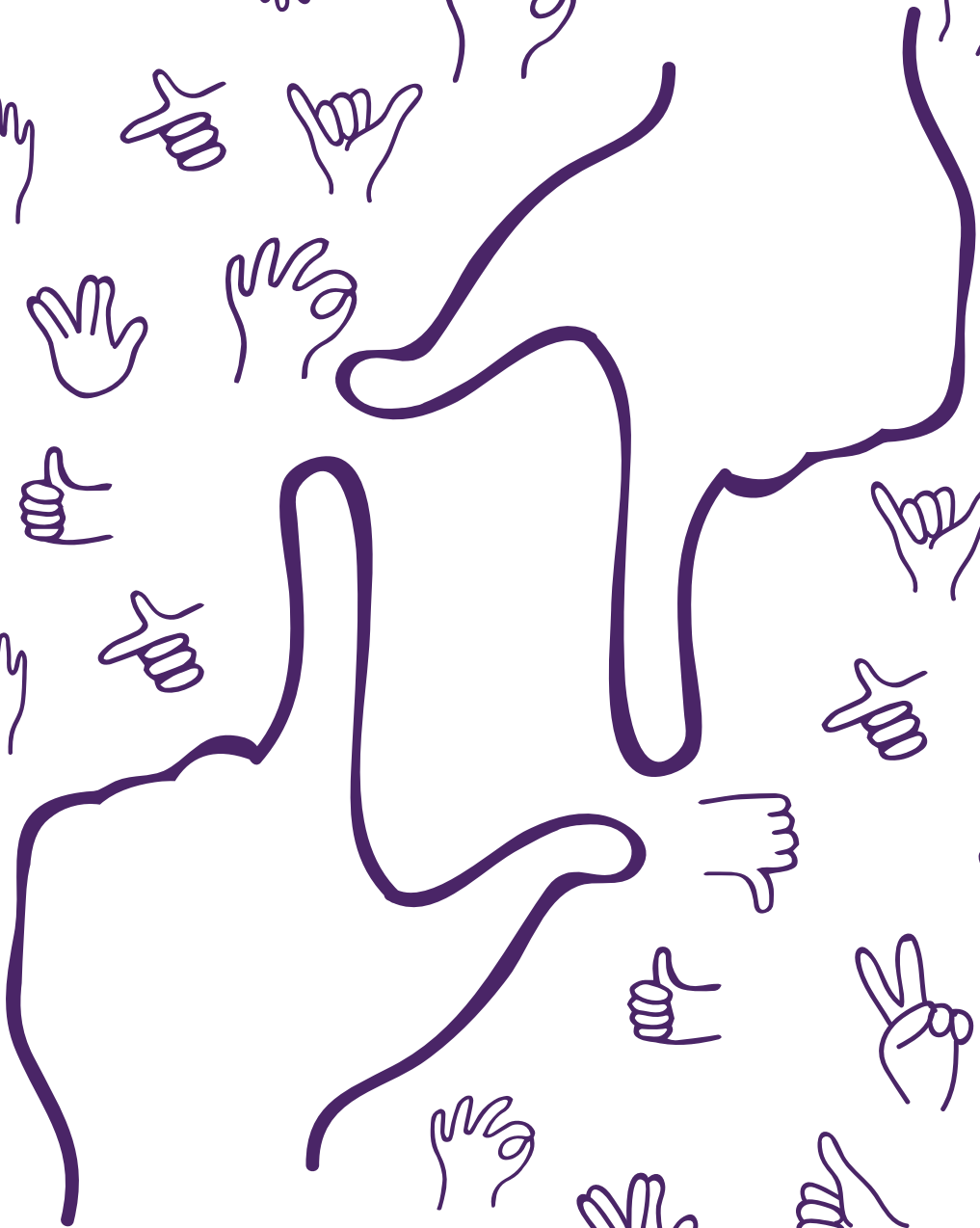
De onderhandeling met de schoolleiding is afgelopen. Jullie zijn samen tot een oplossing gekomen. Zorg ervoor dat de onderhandeling goed wordt afgesloten. Gemaakte afspraken moeten worden vastgelegd op papier (de notulen) en bijvoorbeeld met een verslag van e-mails waarin de afspraken staan.

Meestal is het voldoende om na een gesprek de afspraken kort in een e-mail aan de schoolleiding te mailen met de vraag of ze in een reactie op de e-mail de afspraken kunnen bevestigen. Soms wil je afspraken wat formeler vastleggen. Bijvoorbeeld wanneer belangrijke schoolregels worden vastgelegd (bijvoorbeeld het leerlingenstatuut). Als je ergens lang en goed over hebt onderhandeld, wil je de resultaten uitgewerkt en ondertekend op papier hebben. Daar mogen jullie ook trots op zijn!

Zorg er in ieder geval dat de schoolleiding niet zomaar kan terugkomen op afspraken of doet alsof de afspraken nooit zijn gemaakt. Stel ook gewoon deadlines voor de schoolleiding.

Belangrijk is dat ook de schoolleiding een tevreden gevoel heeft bij de gemaakte afspraken. Geef ze het idee dat ze er een mooie deal uit hebben gesleept. Kortom, begin de onderhandeling positief en eindig de onderhandeling ook positief.

5

Onderzoek doen op school

In het hoofdstuk over 'Contact met de achterban' kun je lezen dat de leerlingenraad op school alle leerlingen vertegenwoordigt. Dit betekent dat jullie namens alle scholieren spreken met de schoolleiding of iets voor alle scholieren organiseert. Op sommige scholen zitten 1500 leerlingen. Dat maakt het moeilijk om van iedereen te weten wat ze van school vinden, terwijl de leerlingenraad wel de mening van alle leerlingen nodig heeft. Hoe los je dat op? Door een onderzoek te doen op school!

Wanneer is een onderzoek handig?

- Je wilt weten wat de mening is van leerlingen op jouw school, omdat je wilt weten welke problemen op school spelen en wat de leerlingenraad daar aan kan doen.
- Als leerlingenraad moet je wel zeker weten dat je niet alleen je eigen mening volgt. Anders kun je niet namens alle leerlingen spreken.
- Je wilt de schoolleiding duidelijk maken dat er een probleem op school speelt. Op veel scholen wil de schoolleiding weten hoe groot het probleem is. Als het probleem alleen leerlingen uit de leerlingenraad aangaat, is de schoolleiding minder overtuigd. Als uit je onderzoek blijkt dat maar liefst 500 leerlingen ergens last van hebben, sta je veel sterker! Je hebt een ijzersterk argument gevonden.

Onderzoeksvragen

Wanneer de leerlingenraad ervoor kiest een onderzoek te gaan doen, zijn er een aantal vragen die belangrijk zijn om te stellen. Door deze vragen te beantwoorden, ben je goed voorbereid op het doen van onderzoek.

- Wat wil je onderzoeken?
- Wat is het doel van het onderzoek?
- Hoe wil je het onderzoeken?
- Wat heb je nodig voor het onderzoek?
- Hoe ga je leerlingen bereiken?
- Moet je toestemming vragen?

5.1 Vragenlijst

Vorbereiding

Stel je doel vast:

- Algemene indruk van wat er leeft
- Nauwkeurig beeld van een specifiek onderwerp
- Ideeën opdoen om specifiek probleem op te lossen
- Aantonen dat veel leerlingen achter je idee of plan staan
- Leerlingenraad bekend maken

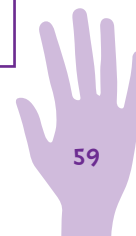
Denk bij het opstellen van je vragenlijst na over het soort vragen:

- Open vragen
- Meerkeuzevragen
- Tevredenheidsvragen (bijv. geef een cijfer van 1 tot 10)

Je kunt ook verschillende soorten vragen combineren. Zorg dat de vragenlijst niet lang is en dat vragen niet op verschillende manieren uitgelegd kunnen worden. Laat iedere vraag maar over één onderwerp gaan.

Tip!

De leerlingenraad van het Willem van Oranje College in Waalwijk wilde vorig schooljaar weten hoe bekend de leerlingenraad onder medeleerlingen is, welke problemen op school spelen en wat de leerlingenraad volgens medeleerlingen aan de problemen kan doen. De leerlingenraad heeft met het programma Google Forms een enquête gemaakt. Dit programma maakt het makkelijk om op je laptop of telefoon de enquête in te vullen. De leerlingenraad mocht een mail sturen naar alle teamleiders van school met het verzoek of zij ervoor wilden zorgen dat alle mentoren deze enquête in de mentorles wilden behandelen. Daarna heeft de leerlingenraad aan een teamleider gevraagd of de school alle leerlingen een mailtje kon sturen met daarin een link naar de enquête. Iedereen op school heeft namelijk een e-mailadres van de school. De school heeft dit gedaan. Tenslotte heeft de oproep voor het invullen van de enquête ook nog in de nieuwsbrief van school gestaan. Uiteindelijk heeft de leerlingenraad 406 reacties gekregen op de enquête. Dit heeft ervoor gezorgd dat de leerlingenraad nu veel beter weet wat medeleerlingen van school vinden en wat de leerlingenraad kan doen om voor medeleerlingen de school te verbeteren.

Afnemen vragenlijst

Representatief: de vragenlijst is ingevuld door een groep leerlingen waarvan je iets wilt weten. Dit lukt het beste als iedereen van die groep de vragenlijst invult!

Steekproef: je bevraagt een deel van de leerlingen waarvan je iets wilt weten. Zorg dat de percentages leerlingen per leerjaar, niveau, profiel, sector e.d. zoveel mogelijk lijkt op de percentages van het totaal aantal leerlingen. Dan is een steekproef ook representatief.

Samenwerking: regel dat je als leerlingenraad alle klassen langs mag om de vragenlijst af te nemen of via het schoolsysteem, de nieuwsbrief of schoolmail alle leerlingen van de school mag aanschrijven. Je kan ook vragen toevoegen voor docenten. Als je ook het personeel op school om hun mening vraagt kom je er wellicht nog beter achter of je plannen wel haalbaar zijn.

Resultaten samenvatten

Bij gesloten vragen: maak een overzicht van de antwoordcategorieën en tel per vraag hoe vaak elk antwoord voorkomt.

Bij open vragen: maak categorieën voor veel voorkomende antwoorden en tel per vraag hoe vaak een antwoordrichting voorkomt. Presenteer een aantal bijzonder nuttige antwoorden met extra aandacht.

Filter resultaten die expres heel negatief zijn eruit. Niet iedereen neemt enquêtes even serieus.

Begrijpen van de resultaten

Welke conclusies kun je trekken? Ga netjes te werk! Vaak kun je alleen heel algemene conclusies trekken.

Houd bij de presentatie van de conclusies rekening met de privacy van leerlingen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Soms moet je nog een onderzoek doen om de oorzaken en oplossingen voor een probleem te achterhalen. Denk aan een groepsgesprek met leerlingen, interviews, of een debat.

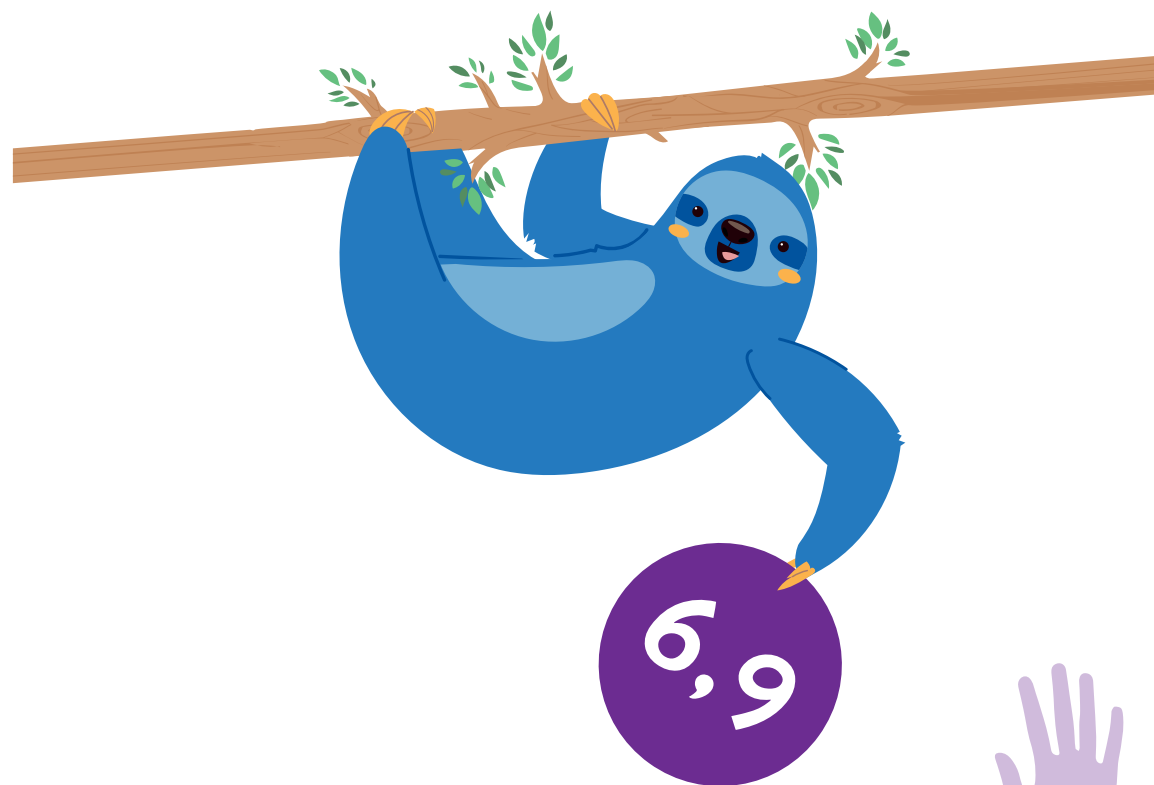
Presenteer de resultaten helder en toegankelijk. Eigenlijk precies zoals je een belangrijk werkstuk ook zou inleveren.

Actie

De uitkomsten van de vragenlijst kunnen al genoeg reden zijn voor de schoolleiding om een probleem aan te pakken. Ga met hen het gesprek aan. Anders moet je er zelf voor zorgen dat het probleem wordt opgelost. Je kunt een plan opstellen, of een actie organiseren. Het is in ieder geval goed om verschillende mensen te betrekken bij het zoeken naar een oplossing. En om aan de leerlingen te laten weten dat jullie echt iets doen met de problemen en ideeën die zij hebben aangedragen!

Zorg er echter ook voor dat je als leerlingenraad een aanspreekpunt bent en dat leerlingen dit weten. Ze moeten altijd het gevoel hebben bij jullie terecht te kunnen.

Gemiddeld gaven leerlingen hun school een:

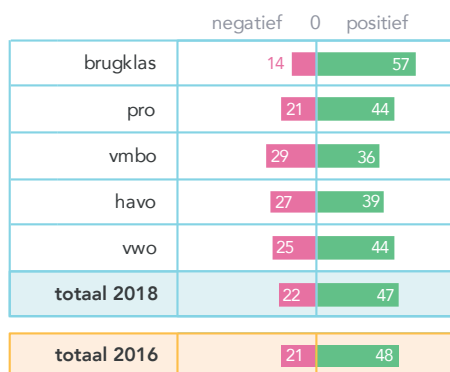

5.2 LAKS-monitor

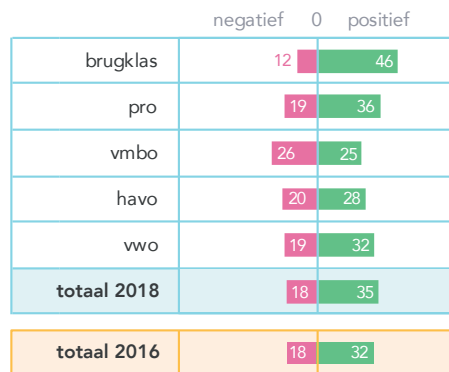
Iedere twee jaar voert het LAKS de LAKS-monitor uit: een groot (80.000 scholieren) tevredenheidsonderzoek onder scholieren in heel Nederland. Er wordt ingegaan op bijna alle zaken op school die een leerling aangaan. Iedere school die meedoet krijgt een rapport met de uitkomsten. Daarmee kan ook de leerlingenraad aan de slag om dingen te verbeteren op school.

Doet jouw school nog niet mee aan de LAKS-monitor? Kijk op www.laks-monitor.nl om te zien hoe de school zich kan inschrijven.

In 2018 hebben we een paar opvallende dingen gemeten:

Figuur 3. Telt de mening van leerlingen mee op jouw school?

Figuur 4. Hoe tevreden ben je over de leerlingenraad?

Gemiddeld weet een kwart van de scholieren niet dat er een leerlingenraad bestaat en gemiddeld 22% van de scholieren is ontevreden over of de mening van scholieren wel meetelt op school. Zou dat dezelfde groep zijn? Precies daar kun je als leerlingenraad veel aan doen! Kijk op www.laks-monitor.nl voor nog veel meer interessante resultaten (o.a. over pesten, rooster, de kantine, ICT, docenten, toetsten en nog veel meer).

bijlagen

Altijd handig

Bijlage A

Hoe werkt een schoolorganisatie?

Op een school lopen heel veel mensen rond, met allemaal andere taken en verantwoordelijkheden. Wie doet wat en wat heb jij aan ze?

Bevoegd gezag

De bestuurders van de school zijn de mensen die de school gestart hebben (dus niet de schoolleiding!). Vaak zijn dat ouders of kerkgenootschappen, die wilden dat er een school in de buurt kwam met een bepaalde godsdienstige overtuiging. Het kunnen ook ouders geweest zijn die een ander soort onderwijs voorstonden: veel Montessorischolen zijn bijvoorbeeld door ouders gesticht. Scholen die op deze manier zijn ontstaan noemen we het bijzonder onderwijs. Ook gemeentebesturen en de minister van Onderwijs kunnen scholen oprichten. Dan spreken we van openbare scholen.

Wie een school sticht, mag zich de baas van de school noemen, oefent zijn gezag uit (vandaar de technische naam: bevoegd gezag), mag het beleid bepalen en daartoe belangrijke besluiten nemen. Het gezag mag tegenwoordig geen besluiten meer nemen zonder dat ook andere betrokkenen worden gehoord en om advies gevraagd, dus ook leerlingen!

Schoolleiding

Ouders die samen het bevoegd gezag vormen, kunnen daar niet dagelijks mee bezig zijn. Ze hebben hun eigen baan of andere bezigheden. Dat geldt ook voor het gemeentebestuur. Leden van het bevoegd gezag komen misschien één keer in de maand bijeen om de lopende zaken door te spreken en het beleid uit te stippelen. Ze nemen speciaal mensen in dienst om dit beleid uit te voeren en leiding te geven aan de dagelijkse gang van zaken op school. Dat is de schoolleiding.

De schoolleiding bestaat uit een directeur, vaak bijgestaan door een of meer adjunct-directeuren of locatiedirecteuren. Op veel scholen heet de directeur ook wel rector en de adjunct-directeuren worden dan conrectoren genoemd. Ook wordt vaak de term afdelingsleider gebruikt voor een schoolleider over een deel van de school. De samenstelling van de schoolleiding wordt bepaald door de vorm en de grootte van de school.

Overall kan een andere taakverdeling zijn tussen het bevoegd gezag en de schoolleiding, maar voor elke school geldt in ieder geval dat voor jou als leerling de schoolleiding heel erg belangrijk is. Bijna altijd heb je met hen te maken als je iets wilt organiseren, veranderen of verbeteren. Zij keuren je plan goed en geven geld. Zij zijn je eerste aanspreekpunt, dus het is belangrijk dat je zorgt voor goed en regelmatig contact tussen bijvoorbeeld de leerlingenraad en directie. Een slimme leerlingenraad maakt met de schoolleiding afspraken voor een vast vergadermoment met de rector!

Medezeggenschapsraad

Volgens de Wet moet iedere school een medezeggenschapsraad (MR) hebben. In de MR zitten leraren, ouders én leerlingen. Vaak worden deze mensen gekozen uit de verschillende raden (leerlingenraad, ouderraad en personeelsraad). De MR praat mee over het beleid van de school en alle besluiten die het bevoegd gezag of de schoolleiding willen maken. Soms kan de MR enkel adviseren, maar over veel onderwerpen heeft de MR ook het recht om wel of niet met een plan in te stemmen. Een voorstel mag alleen worden uitgevoerd als de MR het er mee eens is. Je kunt de MR dus altijd inschakelen om jouw plan aan de schoolleiding voor te leggen of een plan van de schoolleiding tegen te houden. Meer leren over de medezeggenschapsraad? Vraag het Handboek Medezeggenschapsraad aan bij het LAKS. Die sturen we dan op. Of kijk op onze site waar je hem als pdf kan inzien. Als je meer wilt bereiken met je leerlingenraad dan is de medezeggenschapsraad de plek waar je moet zijn. De wet geeft een MR namelijk formele rechten. Een leerlingenraad heeft die niet.

Leerlingenraad

De leerlingenraad is een groep leerlingen die de belangen van alle leerlingen op school vertegenwoordigt. De leden van de leerlingenraad kunnen verkozen worden, maar de raad kan ook worden samengesteld uit klassenvertegenwoordigers, of leerlingen die zichzelf melden. Een leerlingenraad kan de schoolleiding adviseren over beleid en regels, maar ook zelf dingen aanpakken en organiseren.

Ouderraad

Op veel scholen is er ook een ouderraad, die de belangen van de ouders van de leerlingen op school behartigt. Zij vragen bijvoorbeeld om goed onderwijs, of goede voorzieningen op school. De belangen van de ouders komen vaak overeen met die van de leerlingen. Bovendien heeft de ouderraad meestal een budget. Het is dus handig goed contact met de ouderraad te houden en op punten waar je het met elkaar eens bent samen te werken.

Personeelsraad

Ook de leraren en overig personeel op een school zijn vertegenwoordigd in een raad. De personeelsraad komt op voor goede arbeidsafspraken en voorzieningen, maar ook voor een goed onderwijs en een leuke school. Ook met de personeelsraad kun je dus op punten samenwerken.

Ook belangrijk in de schoolorganisatie

Zorg ervoor dat iedereen op school bekend is met de leerlingenraad, niet alleen maar de leerlingen, de docenten en de schoolleiding. Op school lopen nog meer mensen rond die de leerlingenraad kan helpen of aan wie de leerlingenraad tips kan geven.

Vertrouwenspersoon

Elke school is verplicht een vertrouwenspersoon aan te wijzen. Soms is dit een docent, maar er kan ook iemand speciaal worden aangenomen voor deze functie. Bij de vertrouwenspersoon kun je terecht met persoonlijke problemen, waarvan je niet wilt dat iedereen ervan af weet. De vertrouwenspersoon mag zonder jouw toestemming met niemand praten over de dingen die jij vertelt. Hij of zij kan je helpen om het probleem, binnen en buiten school, op te lossen. Ook is de vertrouwenspersoon het aanspreekpunt om pesten tegen te gaan. Weet je dat er bij jou in de klas wordt gepest? Je kan dit altijd anoniem melden bij de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon is ook aanspreekpunt in het geval van klokkenluiden (als je misstanden anoniem wilt openbaren).

Mentor of klassenleraar

De mentor of klassenleraar is de vaste begeleider van een klas gedurende een schooljaar of langer. Meestal is hij degene die je studieresultaten bijhoudt en met je bespreekt. Als individuele leerling kun je met een probleem eerst bij de mentor terecht, hij kan je dan altijd doorverwijzen naar de juiste persoon.

Decaan

De decaan weet alles af van het kiezen van een studie of opleiding, beroepen en alles wat daarbij komt kijken. Je kunt bij hem terecht voor informatie en tests over opleidingen en beroepen, maar ook over studiefinanciering en andere praktische zaken die bij verder studeren horen. Ook kan de decaan je helpen bij het maken van een profielkeuze. De decaan is vaak ook leraar, je moet dus wel een afspraak maken voor een gesprek.

Klachtencommissie

Volgens de Wet moet iedere school een onafhankelijke klachtencommissie hebben. Deze bestaat meestal gewoon uit leraren en ander personeel. Zij moeten echter (wel) klachten en bezwaren onafhankelijk van de schoolleiding kunnen beoordelen. Het heeft pas zin om een klacht bij de klachtencommissie in te dienen, wanneer je er met de school zelf echt niet meer uitkomt. Anders stuurt de klachtencommissie je terug. Ga dus altijd eerst het gesprek aan met de leraar of schoolleider die over de kwestie gaat. Als het toch tot een officiële klacht komt, bekijkt de commissie vooral of de school de regels heeft gevolgd. Bovendien is de uitspraak van de klachtencommissie niet bindend. De schoolleiding moet wel aangeven waarom ze een advies van de klachtencommissie niet of slechts deels uitvoeren. Stuur altijd een kopie van je klacht naar de Onderwijsinspectie!

Wanneer je het niet eens bent met een uitspraak van de klachtencommissie of de reactie van de school, kun je ook nog hogerop zoeken. Er zijn regionale en landelijke klachtencommissies (vaak per onderwijssoort, dus christelijk, openbaar etc.). Of je stapt naar de rechter. Als de school zich aan de regels die op papier staan heeft gehouden, is het vaak lastig een zaak te winnen. Als je met een probleem of klacht op school zit, kan je ook met het LAKS bellen, mailen of chatten en dan proberen medewerkers van het LAKS je van informatie te voorzien of te helpen.

Conciërge en administratie

De conciërge en de administratie zorgen voor de afhandeling van administratieve en andere uitvoerende taken. De conciërge houdt meestal ook toezicht op de orde en veiligheid op school. Hij kan je helpen met praktische problemen. De conciërge weet goed de weg door de school en kent alle leerlingen en leraren. Het is altijd handig goed contact met hem of haar te hebben.

Bijlage B

Voorbeeld leerlingenraadreglement

Model leerlingenraadreglement

Dit reglement is bedoeld als voorbeeld. Verkiezingen van leerlingenraden gebeuren bijv. op elke school anders. Neem het niet zomaar over, maar lees het goed door en pas het aan op de situatie op jouw school.

Leerlingenraadreglement van ..... (Vul naam school in).

Artikel 1: betekenis

In het leerlingenraadreglement staan alle rechten en plichten van de leerlingenraad.

Artikel 2: begrippen

In dit statuut wordt bedoeld met:

• Leerlingen	alle leerlingen die op de ..... school staan ingeschreven;
• Ouders	de wettelijke vertegenwoordigers van de ingeschreven leerlingen;
• Personeel	personeelsleden van de .....school met een andere taak dan lesgeven;
• Leraren	personeelsleden met een onderwijstaak;
• Mentor	leraar, aangewezen om een groep leerlingen gedurende het schooljaar te begeleiden;
• Leerlingenraad	een uit en door de leerlingen gekozen vertegenwoordiging;
• Medezeggenschapsraad	het vertegenwoordigend orgaan van de verschillende geledingen binnen de school, als bedoeld in artikel 3 van de Wet Medezeggenschap op Scholen;
• Klachtencommissie	officiële beroepsinstantie bij klachten;
• Geleding	groepering binnen de school, te weten personeel, leerlingen en ouders;
• Het bestuur	het bestuur van de leerlingenraad bestaat uit een voorzitter, secretaris en eventueel penningmeester. Het bestuur wordt door de leden uit hun midden gekozen. De overige leden zijn Algemene Leden;
• Schoolleiding	de rector samen met de conrector(en) of de directeur samen met de adjunct-directeur(en).

Artikel 3: procedure

Het reglement van de leerlingenraad wordt vastgesteld, resp. gewijzigd door de leerlingenraad, onder goedkeuring van minimaal de helft +1 van de leden van de raad.

Artikel 4: toepassing

Het reglement van de leerlingenraad is van toepassing op al haar leden, de schoolleiding en de begeleider van de leerlingenraad.

Artikel 5: publicatie

Het reglement van de leerlingenraad moet in het bezit zijn van alle leden van de leerlingenraad; daarnaast beheren de rector/directeur, de conrectoren/adjunct-directeuren, de medezeggenschapsraad en de ouderraad een exemplaar. Iedere leerling moet de mogelijkheid geboden worden om een exemplaar in te zien, verkrijgbaar via de secretaris van de leerlingenraad en gepubliceerd op de schoolsite.

Artikel 6: doelstelling

De leerlingenraad heeft tot doel:

- a. Het behartigen van de belangen van alle leerlingen.
- b. D.m.v. adviezen deel te nemen aan de besluitvorming op school.
- c. Het regelen en organiseren van activiteiten die in het belang zijn van de leerlingen, of ten goede komen aan de sfeer op school.
- d. De leerlingen inspraak te geven in de activiteiten van de leerlingenraad en hen daarover voldoende te informeren.
- e. Het vertegenwoordigen van haar achterban in de medezeggenschapsraad, met name over die gelegenheden die de leerlingen in het bijzonder aangaan.

Artikel 7: taak

- a. De leerlingenraad heeft een adviserende, informerende en organisatorische taak.
- b. De leerlingenraad volgt zo goed mogelijk de gang van zaken binnen de school, beoordeelt deze, en stelt zo nodig vragen en/of levert kritiek.
- c. De leerlingenraad heeft tot taak de samenwerking tussen de leerlingenraad en de overige geledingen op school te bevorderen.
- d. De leerlingenraad heeft tot taak haar achterban op de hoogte te stellen van haar standpunten en van veranderingen in samenstelling en inzichten.
- e. De leerlingenraad maakt notulen van haar vergaderingen en stelt deze beschikbaar voor elke schoolgeleding die daar belangstelling voor heeft.
- f. Over eventuele zelf verkregen gelden hoeft de leerlingenraad geen verantwoording af te leggen bij het schoolbestuur.
- g. De leerlingenraad zorgt voor de publiciteit rondom de kandidaatstelling voor de

leerlingengeleding van de Medezeggenschapsraad.

- h. De leerlingenraad probeert voor haar relevante onderwerpen die spelen in de medezeggenschapsraad, ook in de eigen vergaderingen te bespreken.

Artikel 8: bevoegdheid

- a. De leerlingenraad mag informatie inwinnen bij de ouder- en personeelsraad en de ouder- en personeelsgeleding in de medezeggenschapsraad, wordt zo mogelijk betrokken bij hun plannen en krijgt de mogelijkheid advies te geven aan deze geledingen.
- b. De leerlingenraad kan over belangrijke zaken schriftelijk advies inwinnen bij haar achterban, bijvoorbeeld d.m.v. een enquête in overleg met de rector/directeur.
- c. De leerlingenraad kan desgevraagd of op eigen initiatief advies uitbrengen aan de medezeggenschapsraad, met name over die gelegenheden die de leerlingen in het bijzonder aangaan.
- d. De leerlingenraad kan initiatieven nemen om de belangen van de leerlingen zo goed mogelijk te waarborgen na overleg met de rector.
- e. De raad is bevoegd om in overleg met de directeur kosten te maken voor de eigen scholing. Trainingen en cursussen worden vergoed door de school.
- f. De raad wordt regelmatig geïnformeerd door de schoolleiding over voor de leerlingen relevante onderwerpen.
- g. De leerlingenraad wordt door de schoolleiding gefaciliteerd, bijvoorbeeld door te voorzien in kosten voor printen, een lokaal, boodschappen en het regelen van gepaste begeleiding door docenten

Artikel 9: verkiezingen

- a. Verkiezingen voor een nieuw bestuur zijn nodig als zittende leden stoppen of 2/3 meerderheid van de leden instemt met een motie van wantrouwen jegens een of meerdere bestuursleden. Hierna wordt een nieuw bestuur gekozen d.m.v. nieuwe verkiezingen binnen de leerlingenraad.
- b. Bij aanvang van elk schooljaar wordt er een nieuw bestuur gekozen door de zittende leden.
- c. De algemene leden worden aangesteld voor een minimale periode van een jaar.

Artikel 10: samenstelling

- a. Het bestuur wordt gevormd door de voorzitter, secretaris en eventueel een penningmeester (als de leerlingenraad budget heeft)
- b. Het bestuur is belast met de leiding van de leerlingenraad en draagt zorg voor de dagelijkse gang van zaken.
- c. Het bestuur vormt het aanspreekpunt voor leden, de schoolleiding en andere geledingen in de medezeggenschapsraad

d. De voorzitter vervult de volgende taken:

- Het leiden van de vergadering.
- Zorg dragen voor naleving van het reglement.
- Het bepalen van plaats en tijd van niet voorziene vergaderingen, in overleg met de secretaris.
- Tijdens de vergadering aangeven dat een besluit is genomen.
- Het opstellen van de agenda voor de volgende vergadering, in overleg met de secretaris.

e. De secretaris vervult de volgende taken:

- Het beheren van het archief (post, verslagen, etc.).
- Het bijhouden van de ledenadministratie.
- De zorg dragen voor in- en uitgaande post.
- Het maken en het verspreiden van de notulen.
- Het vermenigvuldigen en verdelen van stukken voor en onder de leden.
- Het regelen van een vergaderruimte met voorzieningen daarin.
- Het bijstaan van de voorzitter.
- Het maken van een jaarverslag.

f. De penningmeester vervult de volgende taken;

- Het beheren van de beschikbare gelden, en hierover verantwoording afleggen aan de rest van het bestuur en de leerlingenraad en eventuele fondsen en sponsors.
- Het bijhouden van de boekhouding.
- Het presenteren van een jaaroverzicht.

Artikel 11: vergaderingen

- a. Stemgerechtigd zijn alle op de vergadering aanwezige leden.
- b. De vergaderingen zijn openbaar.
- c. De voorzitter kan al dan niet op verzoek van een van de leden een gedeelte van de vergadering besloten verklaren, maar alleen bij een 2/3 meerderheid. Dit gebeurt bij punten waarin er direct naar leerlingen wordt verwezen. De niet-leden worden dan verzocht zich tijdelijk uit de vergadering te verwijderen.
- d. Er wordt regelmatig, kijkend naar het aantal agendapunten, vergaderd. Het minimum aantal vergaderingen is twee per jaar.

Artikel 12: orde tijdens de vergadering

- a. De vergadering wordt geleid door de voorzitter, of, in diens afwezigheid, de secretaris.
- b. Indien een lid of gast de vergadering in ernstige mate verstoort (naar mening van de voorzitter), kan de voorzitter deze persoon de verdere toegang tot de vergadering ontzeggen.
- c. Bij herhaaldelijke verstoring van vergaderingen kunnen de aanwezige leden d.m.v. een 2/3 meerderheid besluiten de persoon in kwestie voor langere tijd de toegang tot de vergadering te ontzeggen en deze persoon ook voor andere activiteiten op non-actief te stellen.

Artikel 13: algemeen

- a. De leden van de leerlingenraad mogen niet uit hoofde van hun lidmaatschap of de wijze van uitoefening daarvan worden benadeeld of bevoordeeld in hun positie als leerling van de school.
- b. Het is wenselijk dat ten minste een lid van de leerlingenraad zitting neemt in de medezeggenschapsraad.
- c. Voor verandering van dit reglement is het bestuur bevoegd, maar dient deze voor instemming door quorum (50 % van de leden + 1) aan de leden voor te leggen.
- d. Notulen van de vergadering kunnen bij de secretaris worden opgevraagd door de leden.

Artikel 14: slotbepaling

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet en het de gang van zaken van de leerlingenraad betreft, beslist het bestuur.

Bijlage C

Handige organisaties en websites

Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS): de landelijke scholierenorganisatie die jouw leerlingenraad helpt met het vertegenwoordigen van de mening van leerlingen op jouw school. Voor al jouw vragen over de leerlingenraad en jouw school zijn wij te bereiken op 030-7900910 of info@laks.nl. Kijk ook op onze website www.laks.nl. Daar vind je meer voorbeelddocumenten, onze activiteiten, antwoord op de meest gestelde vragen en het laatste nieuws over onderwijsland.

Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB): deze jongerenorganisatie deelt een kantoor met het LAKS. Ze zijn eigenlijk een soortgelijke organisatie als het LAKS, maar dan voor mbo-studenten. Ga je straks een mbo-opleiding en heb je daar vragen over? Kijk dan op www.jobmbo.nl.

De VO-raad: dit is de vereniging voor alle schoolbesturen in het voortgezet onderwijs. Zij zorgen ervoor dat de belangen van de schoolbesturen worden meegenomen in de besluiten van de overheid. Soms maakt het LAKS afspraken met de VO-raad, om ervoor te zorgen dat schoolbesturen ook de belangen van scholieren meenemen in hun werk.

Steunpunt Passend Onderwijs VO: dit is van de VO-raad. Het Steunpunt Passend Onderwijs helpt scholen en schoolbesturen om ervoor te zorgen dat elke leerling onderwijs kan volgen, ook als de leerling een beperking of handicap heeft. Zij vinden het belangrijk dat niet elke leerling met een beperking naar het speciaal onderwijs hoeft, maar naar school kan gaan met leerlingen die geen beperking hebben.

De Tweede Kamer: dit zijn de vertegenwoordigers van de politiek op landelijk niveau. Zij bepalen wat de landelijke overheid vier jaar lang moet doen.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW): dit is de organisatie die namens de landelijke overheid het beleid en de regels voor in het onderwijs bedenkt. Zij zijn verantwoordelijk voor het veranderen van de wet op het Voortgezet Onderwijs, wanneer dat nodig is. Gelukkig gaat het Ministerie, voordat ze iets veranderen, altijd in gesprek met betrokken onderwijsorganisaties. Willen ze iets veranderen wat gevolgen heeft voor scholieren dan nodigen ze het LAKS uit om hun mening te geven.

De Onderwijsinspectie: dit is de organisatie die toezicht houdt op onderwijs en of scholen wel goed onderwijs geven. De Onderwijsinspectie doet dit in opdracht van de landelijke overheid. Het College voor Toetsen en Examens (CvTE): zij zijn verantwoordelijk voor de

afname van alle examens, dus ook voor de rekentoets, de schriftelijke examens, en de digitale examens en praktijkexamens voor vmbo.

Ouders & Onderwijs: Hebben je ouders nog vragen over schoolzaken? Deze organisatie heeft een klachtenlijn voor vaders en moeders met vragen en klachten!

Ingrado: dit is de vereniging voor alle leerplichtambtenaren. Leerplichtambtenaren werken in alle gemeenten en letten goed op of alle jongeren die leerplichtig zijn ook naar school gaan.

Stichting School en Veiligheid: deze stichting helpt scholen ervoor te zorgen dat iedereen - scholieren en docenten – veilig naar school kan. Dit doen ze bijvoorbeeld door het geven van cursussen en het maken van handboeken met tips.

COC Nederland: dit is een organisatie voor alle lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, trans- en intersekse personen (LHBTI's) in Nederland. Zij zetten zich ook in voor de acceptatie van LHBTI's op scholen.

Het GSA-netwerk: wil je een GSA opzetten bij jou op school? Kijk dan eens op www.gsanetwerk.nl. Hier vind je tips voor het opzetten van een GSA en voorbeelden van acties die je op school kunt organiseren. Wat is een GSA? GSA staat voor Gender en Sexuality Alliance. Op school is de GSA een groep scholieren die vindt dat iedereen op hun school de vrijheid heeft te kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich daarvoor te hoeven schamen of te verantwoorden. Als GSA kun je acties organiseren op school om ervoor te zorgen dat iedereen op school, of je nu hetero, gay, pan, asexueel of in dubio bent, zich prettig en veilig voelt. Het GSA-netwerk is een initiatief van COC Nederland.

De Wet Medezeggenschap op Scholen: deze wet bepaalt dat iedereen op school – scholieren, ouders en docenten – mag meepraten over het onderwijs. Dit gebeurt via de medezeggenschapsraad op school. Zit je in de medezeggenschapsraad van jouw school of heb je daar interesse in? Op www.infowms.nl vind je alle uitleg over deze wet. Bestel ook ons medezeggenschapsraadhandboek. Dit boek vertelt op een leuke en duidelijke manier wat het voor een leerling betekent om in de medezeggenschapsraad te zitten.

Bijlage D Begrippenlijst

Achterban	De groep die je vertegenwoordigt, voor wie je opkomt en die jou steunt en informeert
Adviesrecht	De MR heeft het recht het schoolbestuur over een voorgenomen besluit te adviseren
Bevoegd gezag	Schoolbestuur dat de school heeft opgericht
Convenant	Een overeenkomst tussen verschillende partijen waarin afspraken over een bepaald onderwerp worden opgenomen die niet wettelijk vastliggen.
Gelding	Een groep binnen de school: leerlingen, ouders of docenten.
Gemeenschappelijke Medezeggenschap Raad (GMR)	Als meerdere scholen onder een bestuur vallen is er een GMR, waarin een vertegenwoordiging van alle MR-en zitten. De GMR houdt zich bezig met zaken die alle scholen aangaan.
Geschillen	Conflicten/verschil van mening tussen MR en bevoegd gezag.
Inspectie van het Onderwijs	Organisatie van de overheid dat toeziet op de kwaliteit van het basis- middelbaar en beroepsgericht onderwijs in Nederland.
Inrichtingsbesluit	Besluit van de Tweede Kamer waarin een aantal zaken uit de WVO verder is uitgewerkt.
Instemmingsrecht	De MR moet instemmen met een voorstel om het te kunnen uitvoeren.
Leerlingenraad	Een uit en door de leerlingen gekozen vertegenwoordiging, die zich inzet voor de belangen van de leerlingen op school in de meest brede zin.
Lumpsum	Hoeveelheid geld die een school krijgt van de overheid, en naar eigen inzien kan besteden.
Medezeggenschapsraad (MR)	Wettelijk verplichte raad waarin leerlingen, ouders en docenten meepraten over het beleid van de school.
Medezeggenschapsreglement	Reglement waarin staat hoe de MR werkt. Bevat in ieder geval: aantal leden, verkiezingen en zittingsduur.
Medezeggenschapsstatuut	Statuut waarin wordt beschreven hoe de medezeggenschap op school is ingericht.
Schoolleiding	(Adjunct)directeuren/(con)rectoren, verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding over een school.
WMS	Wet Medezeggenschap op Scholen. Wet waarin medezeggenschap op middelbare scholen is geregeld.
WVO	Wet Voortgezet Onderwijs. Belangrijkste wet voor het voortgezet onderwijs in Nederland, waarin vastligt hoe het onderwijs moet worden ingericht.

Bedankt voor de info, LAKS!
Wij vinden onderwijs interessant; wat voor tofs kunnen we nog meer bij jullie doen?

Heel veel! 🤗🤗 ✓✓

Actief bij het LAKS? ✓✓

Ledenvergaderingen, pizzapanelen 🍕🍕, scholierencongressen, eindexamenklachtenlijn, trainingen voor de leerlingenraad en medezeggenschapsraad (MR), bestuursjaar doen. ✓✓

Klinkt goed allemaal!
En onze leerlingenraad dan?

Jullie kunnen lid worden van het LAKS.
Zo word je onderdeel van onze vereniging! ✓✓

Alle info vind je op laks.nl/lid ✓✓

Succes! 👍 Zien we jullie op onze Algemene Ledenvergadering? ✓✓

Ja, tof! Tot snel!

LAKS

landelijk actie comité **scholieren**